

SPISY

**vydávané českou sekci diec.
komitétu v Česk. Budějovicích.
(Vycházejí ročně 4 čísla ve lhůtách libovol.)**

Roč. I.

Čís. 2.

Zbrojnice katolická II.

**Manifestační sjezd
jihočeských katolíků**

**dně 29. září 1907
v Č. Budějovicích.**

Vydavatel a zodp. redaktor Fr. Svatek.

Cena 20 h, poštou 25 h.

4107.

**Nákladem české sekce diecesního
komitétu v Českých Budějovicích.**

===== Filialka =====

Živnostenské banky

pro Čechy a Moravu

v Českých Budějovicích.

Splacený akciový kapitál . K 30,000.000.

Reservní a pojistné fondy přes K 9,500.000.

Obstarává

veškeré obchody bankovní, směnářenské,
úvěrové, bursovní a peněžní vůbec.

Zúrokuje

== vklady ==

na knížky, pokladní po-
ukázky a běžné účty
ode dne příjmu do dne výplaty.

== Půjčuje ==

na směnky a cenné papíry.

Pojišťuje losy

proti ztrátám slosovacím.

Bezpečnostní schránky.

**Spisy vydávané českou sekci diecézního
komitétu v Českých Budějovicích.**

(Vycházejí ročně 4 čísla ve lhůtách libovolných.)



Roč. I.

Čís. 2.

Zbrojnice katolická II.

**Manifestační sjezd
jihočeských katolíků**

**dne 29. září 1907
v Č. Budějovicích.**

Vydavatel a zodpov. redaktor Fr. Svatek.



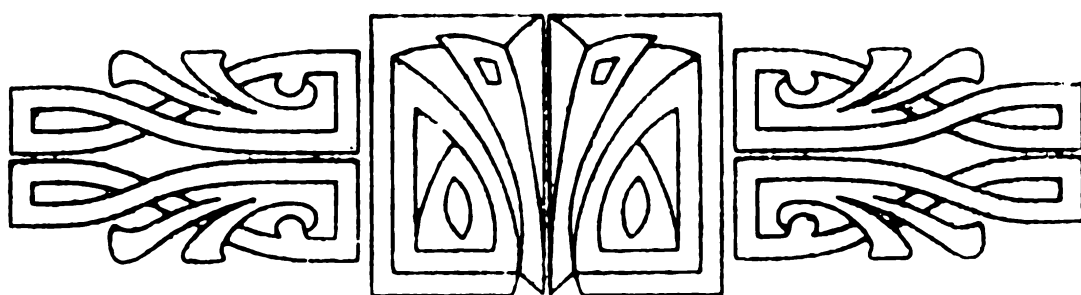
1907.

**Nákladem české sekce diecézního komitétu v Českých
Budějovicích. — Tiskem bisk. knihtiskárny.**

Předmluva.

Aby krásné dni 28. a 29. září 1907, kdy jihočeští katolíci sjeli se na **manifestační sjezd** do Č. Budějovic, nevymizely účastníkům z paměti a ještě hojnější ovoce přinést mohly, odhodlala se „**Česká sekce diecesního komitétu**“, jež sjezd pořádala, jednání sjezdu vydati tiskem.

Doufáme, že nebude nikoho z účastníků, jenž by knížečky této jako milé upomínky na sjezd a při tom dobré zbraně proti nepřátelům si nezaopatřil.



Úvod.

Nepřátelé naši rozhlašují, že *manifestační sjezd katolíků jihočeských* pořádaný ve dnech 28. a 29. září, byl po měsíce připravován a přes to, že se naň nesešlo více než 2.000—2.500 osob. Kdo však do přípravných prací sjezdových jest zasvěcen, ví, že mimo jeden článek a několik lokálek v časopise „Hlas Lidu“ nebylo příprav téměř žádných. Teprve po skončení *sociálního kursu* ve dnech 6. a 7. září t. r. uvažováno, v jakých asi rozměrech sjezd proveden býti má. Pak cvšem práce rychle postupovala. Zvolen sjezdový výbor výkonný a zábavní, rozeslány dopisy s dotazníky o podpisy na svolání sjezdové, tisknuty a rozeslány plakáty a letáky, provedena čilá agitace, a ačkoli tak na kvap a v poslední chvíli děly se přípravy, převýšil

sjezd počtem účastníků všecky dosavadní sjezdy katolíků českých.

Město Otakarovo, *Čes. Budějovice* — hostily v uvedených dnech tisíce věrných a upřímných synů a dcer katolické církve a svého milého a drahého národa. Jako proutkem kouzelným vyčarovány stály tu zástupy lidu dělného, živnostenského i rolnického.

V dojemné shodě demonstrována jednotu všech národních vrstev a stavů a protestováno proti křivdám, kulturním i národním. Promluvil tu bodrý český lid hlasem daleko a vysoko slyšitelným, že dosti má úsměšků a ústrků a že nedá sebou déle vláčet kalem pomluv a nadávek, nýbrž že chce ve své domovině, na své hroudě a ve své dílně býti ceněn a vážen, jak toho dle své práce, dle svého vzdělání a dle své poplatnosti zasluhuje.

Těch 25 tisíc lidí, kteří v ten den na imposantním průvodě a na obrovském táboru, jakého *Č. Budějovice* ještě neviděly, byli shromážděni, je neklamným svědkem, že dědictví otců — víra a vlast — má posud armádu statečných obránců. Nové pak se hlásají. Na 400 mladých a nadšených junů v tentýž den přijímalo na konferenci mládeže boj za nejdražší statky naše za svůj.

Je pak zcela přirozeno, že nepřátelé, vidouce to, zuří a v málomocné zlosti zmenšují aspoň počet účastníků na počet nepatrný. Aspoň naši stoupenci poznají slušnost a pravdomluvnost tisku nepřátelského! Že nazvaly zdejší mladočeské „Jihočeské Listy“ i jiné listy zástupy katolického lidu „neuvědomělým, nemyslicím stádem“, nedivíme se. Kdyby tentýž lid byl volal slávu mladočeským, pokrokovým a sociálně-demokratickým „kapacitám“, pak by ovšem v očích nepřátel byl lidem vysoce kulturním. Když však týž list, aby mohl shromážděním rolníkům, živnostníkům a dělníkům vynadati, *překroutil vědomě řeč hraběte Sternberka* a nadává jim bagounů, musí to překvapiti.

Zapamatujme si to, a až přijde nějaký ten mladočesko-pokrokově-socialistický kandidát ucházeti se o důvěru voličstva, pošleme jej kam náleží . . .

Zvláštního uznání zasluhují páni *majitelé domů*, kteří nebáli a nestyděli se v době, kdy katolictví „nevynáší“, ozdobiti domy svoje prapory. Že „*Národní Rada*“ Čechů česko-budějovických sjezdu nepřivítala, nu, z toho nás hlava bolet nemusí; my pod vlajcími prapory půjdeme přece ku předu.

Děkujeme všem, kteří, ať jsou stavu a povolání jakéhokoliv, o *zdar sjezdu* se

přičinili a voláme jim ze srdce upřímné,
staročeské „Zaplať Pán Bůh!“



V předvečer sjezdu.

V den sv. Václava podzimní slunko udiveně prohlíželo si Č. Budějovice. Prapory s četných domů vlály na pozdrav sjezdu katolíků a slunéčko oblévalo je jasem, budíc slavnostní náladu. Počasí bylo nádherné, aby nic nescházelo k úplnému zdaru sjezdu.

Velikolepou předehrrou sjezdu byla *pout Mariánských družin a katolických spolků na Dobrou Vodu* k Matce Boží Bolestné, kde na den sv. Václava odpoledne shromážděno bylo 7—8000 lidí; průvod z Čes. Budějovic sám čítal přes 4000. Nadšené bylo tu kázání Dra. Horského.

Večer pořádán na počest hostí *slavnostní večírek*.

Sál katol. tovaryšů nestačil pro hosti; všecky sousední místnosti i chodby byly přeplněny, mnoho hostů nemohlo již ani na chodby. Dr. *Horský*, uvítán byv s jásotem, vzpomněl v promluvě, jak před 15 lety při svém pobytu v městě navštívil též P. Petra. „Považuji ho za světce“ pravil řečník. „Ten-

kráte jsem ho požádal, aby mi dal na památku obrázek.

P. Petr, kterého jsem tehdy viděl po prvé, dal mi obrázek Boska a zároveň položiv mi na hlavu ruce, dal mi své požehnání. Večer pak šel jsem do jednoty katol. tovaryšů, hlásat jim zásady křesť. socialismu a povzbuzovat je k vytrvalé práci. Bylo jich hlouček. Když budete pracovat, buďte jisti, že nám Bůh své požehnání dá. A hle! Jaká tu změna za 15 let! Ovšem blahoslaiveného P. Petra předcházel muž, *kterému mají Čes. Budějovice co děkovati, že jsou dnes české*. O tom jsme dnes přesvědčeni všichni, že, *kdyby nebylo bývalo Jirsíka, byly by dnes Č. Budějovice naskrze německé*. On to byl, který zde založil české gymnasium, a to se stalo semeništěm české myšlenky, které národní myšlenku zde šíří. My jen sklízíme ovoce se stromů, které on zde sázel.

Č. Budějovice nesmějí býti *liberální české*, nýbrž katolické české.

Ríkává se o nás, že jsme zpátečníci a tmáři. Ale právě černí to zde byli, kteří dali základ k českému nacionalismu. My však půjdeme dále.

Divil jsem se, když jsem viděl v č.-budějovických ulicích to velké množství praporů. Uznávána jest velká naše síla. Kde

pak to bylo před 15 lety! Teď je zase starost vaše, kteří jste to byli, kteří vlastně zde položili jste základ k národnostní myšlence, aby tato myšlenka byla zachována.

Bude zachována jen tenkrát, když Č. Budějovice budou *katolické*. Půjdeme dále, a půjdeme jistě. Když budete pracovati jako dosud, budou za dalších 15 let Čes. Budějovice celé naše. Když budeme pilně pracovati; nepochybuji, že prapor náš zavlaje také nad Č. Budějovicemi. Nevím, dočkám-li se toho, ale za 15 let budu se radovati buď zde nebo již na věčnosti z ovoce vašeho úsilí. Nelekejte se práce a namáhání!“

Řečník dále líčil, jak přišla z Francie do Říma k sv. Oci deputace biskupů. Slibovali mu, že se budou zaň pilně modlit. Svatý Otec jim však odpověděl, aby se nejen pilně modlili, ale aby úsilně i *pracovali* k napravení učiněných chyb. „Ano, když budeme pilně *pracovati*, buďte přesvědčeni, že za 15 let budou Budějovice *české* a budou i *katolické*. Dejž to Bůh!“ (Bouřlivý potlesk.)

Předseda výkonného výboru pak provolal: Sláva našemu vůdci! Sláva našim poslancům! Shromáždění bouřlivě opakovali.

Všecka čísla programu sehrána a přednesena byla s vervou, účinný byl zvláště proslov od *J. Haise-Týneckého*, mistrně přednesený pí. *T. Lejskovou*. Před a mezi

zábavou dostavili se i poslanci *Šachl, Milo Záruba, Vaclav Myslivec, Prokop, Holanský*; Dr. *Stojan* přibyl též do města již v sobotu k večeru, V. V. hrabě *Sternberk* přijel v neděli v poledne. K sjezdu zavítal i J. M. pan *opat ze Želiva*.

Rovněž i ostatní hosté ze vzdálených končin večer a v noci se sjížděli a pořatelé obětovně starali se o jejich přivítání a ubytování.



Slavnostní průvod.

Nadešel vlastní den sjezdu. Paprsky ranního slunce stápěly se v podzimní mlze, pomalu ale vítězně razíce si cestu. Krásný den nastal.

Shromaždiště účastníků --- dům spolku katolických tovaryšů se zahradou --- podobaly se mraveništi, kam se všech stran scházeli se zástupcové z místa i okolí. Přeplněné vlaky přivážely ke včerejším nové hosti z celé diecése, ano i celých Čech.

O 1/2 9. počal se řaditi se *průvod* před domem. Úchvatná podívaná a ještě úchvatnější a velebnější pohled, když se průvod hnul ulicemi, plnými obecenstva a hojně

ozdobenými prapory barev národních a církevních.

Všude ruch a šum. A když různá kapela „Prvního jihočeského spolku vojínů a úředníků“ zahrála k pochodu, tu ruch stoupal. Od katol. domu vyšlo v průvodu 5678 osob (přesně počítáno před odchodem). Dvanáct spolků mělo své prapory. Když zástup nadšených *organisovaných* katolíků dorazil do ulice Štřelnické, tu již sotva prošel ulicí obecenstvem přeplněnou a na náměstí Mariánském tísnilo se tou dobou několik tisíc lidí. Průvod, pod vedením Dra. Budaře a asi 50 pořadatelů, vyplnil prázdné ještě místo na náměstí, načež vysdp. kapi- tolní vikář Monsig. J. Hůlka sloužil tichou mši svatou, při níž hrála hudba Hajdnovy sonáty. Dojemně a nadšeně působilo, když po ukončení mše svaté zahrála hudba hymnu národní „Kde domov můj“. Tu tisícové jali se zpívat. Jako hrom dunělo okolím: „A to jest ta krásná země, země česká, do- mov můj!“

Že pořadatelé vžili se do svých úkolů, bylo viděti v tom, že v 10 minutách tak obrovský zástup mohl, seřaděn jsa, dáti se na pochod.

Krajinská třída brzo byla plna. V průvodu šlo již přes 8000 osob, nečítaje v to ohromné množství karafiáty bílými ozdo-

bených osob, tvořících hustý špalír. A tak bylo i na náměstí a ve všech ulicích, kudy se průvod v šestistupu ubíral zpět k domu katol. tovaryšů.



Dva tábory lidu najednou.

Prostorná zahrada spolková byla brzo přeplněna a tisícové účastníků tísnili se venku — na ulici. Tu kdosi vynesl na ulici stůl a postavil na něj židli. Odtud ke shromážděným zástupům (tvrdí se, že těch, kteří se do zahrady nevešli, bylo na 16.000), promluvili před katolickým domem horliví pracovníci naši, říšští poslanci V. Myslivec a farář Záru ba, za stálého souhlasu obecnstva. Lid si toho přál, chtěl slyšeti své zastance upřímné, museli mu tedy vyhověti a rádi vyhověli. Ježto obě řeči mluveny bez vědomí výkonného výboru, nemohlo býti postaráno o jejich stenografování; poslanec Myslivec mluvil o blížících se zemských volbách, posl. Záru ba o tisku.

Co na ulici tisícové poslouchali uvedené poslance, druzí tisícové (as 8000) sledovali řeč říš. poslance Dra. Horského v zahradě.

Sjezd zahájil dp. Ř e p a.

Řečník vítá ve středu našem pp. říšské poslance: Horského, Myslivce, Prokopa, Zárubu a Šachla a zemského poslance p. V. Holanského, dále vysdp. opata želivského Roubíčka atd. Obecenstvo vítá je voláním „Sláva!“ a bouřlivým potleskem.

Do předsednictva čestného zvoleni pp.: říš. poslanec Prokop z Jásené, B. Schättinger, pasíř z Č. Budějovic, a J. Dvořák, rolník a mlynář z Jistebnice.

Do předsednictva výkonného pp.: předsedou K. Kohlmužer, správce velko-
statku v Rožmitále, místopředsedy dp. J. Čadek, kaplan v Netolicích, a Leopold Havelka, horník a redaktor „Spravedlnosti“ v Příbrami; zapisovateli: Karvánek, starosta ze Strunkovic, J. Hölzel ze Sušice, Lang z Klatov a Pech z Písku.

Když funkcionáři svá místa zaujali, udělil předseda slovo p. Schättingerovi, který navrhl, aby se poslaly následující holdovací telegramy:

Sv. Otci:

„Sjezd jihočeských katolíků národnosti české v Č. Budějovicích odsuzuje nespravedlivý boj, který se v době přítomné proti katolické církvi vede, jednomyslně prohlašuje svoji nezdolnou věrnost k Apoštolské Stolicí a ke své práci na obranu a záchranu sv. víry v nejhlubší pokoře vyprošuje si apoštolské požehnání.“

Jeho Veličenstvu císaři a králi:

„Sjezd jihočeského lidu katolického v Ces. Budějovicích skládá u stupňů trůnu Jeho císař. a král. Apoštolského Veličenstva výraz pocitů nezměnitelné věrnosti a oddané lásky, jakož i přání, aby všemohoucí Bůh nejmilostivějšímu císaři a králi co nejhojněji vždy a všude žehnati ráčil.“

Jeho císař. a král. Výsosti nejjasnějšímu pánu Františku Ferdinandu d'Este, následníku trůnu:

„Sjezd jihočeského lidu katolického v Ces. Budějovicích skládá Vaši císař. a král. Výsosti výraz nejhlubší úcty a oddanosti.“

Jeho Excel. nejdp. kardinálu Lv u z e S k r b e n s k ý c h, vedoucímu poutníky pražské ke hrobu sv. Václava:

„Tisícové shromáždění na sjezdu jihočeského lidu katolického v C. Budějovicích, projevující Vaši Eminenci svoji nejhlubší úctu připojují se k projevu zástupů putujících dnes ke hrobu sv. Václava a prohlašují, že chtějí vždy a všude neochvějně kráčet za heslem: Bůh, církev, vlast.“

Dr. Mor. H r u b a n o v i v Olomouci:

„Sjezd jihočeských katolíků pozdravuje vůdce katolických Moravanů.“

Na to za potlesku ujímá se slova říšský poslanec Dr. **Horský**, který pravil:

„Velectěné shromáždění!

Mám mluvit dnes o povinnostech nás katolíků v době přítomné. Ale mám-li této

své úloze řádně dostáti, musím především vylíčiti postavení nás katolíků, v jakém dnes se nalézáme, musím zmíniti se o těch právech, která nám příslušejí, a z toho seznáme povinnosti, které nás k činnosti další zavazují.

Především musím konstatovati známou věc, že my katolíci existujeme již 1900 let a že tedy není onen velkolepý spolek církve katol. od včerejška, ale má 1900leté historické právo, a tedy zcela jinak musí se dívati na nás, než na nějaké nedávno vydupané sdružení volných nemyslitelů.

Za druhé dále konstatuji, že náš spolek katol. církve od svého počátku vždycky byl pronásledován. Jen vezměte do rukou historii naší katol. církve a každý list vás o tom přesvědčí, že církev naše měla vždycky dosti pronásledovatelů, takže jsem neváhal na pražském sjezdu říci, že katol. církev má ne čtyři ale pět známek: jest *jedna, svatá, katolická, apoštolská a pronásledovaná*.

A když se tak probíráme v listech historie církevní a tážeme se, kdo vlastně všecky ty útoky vždycky na katol. církev aranžoval, tu musím odpovědět: *hledejte ve všem vždycky žida*. Já předem již se ohražuji proti tomu, že bych chtěl štváti proti židům, ale já to jenom konstatuji.

Podívejme se do historie z doby Nero-
novy. Kdo pak to byl, který Nerona k tomu
ponuknul? Nebylo to talmudistické židov-
stvo? V dalších dobách najdete jedny a ty-
též lidi: *vyznavače talmudu*. A proto i dnes
s klidnou jistotou můžeme říci, že všechny
útoky na katolíky začínají se aranžovati
z téže strany. Odhrňme jen záslonu těch
machinatorů a jistě že je tam žid.

Já vám několik jen dokladů podám,
které může každý kontrolovati.

V prohlášení židovské lože karbonářů
italských výslovně se praví: „Posledním
naším cílem je to, co chtěl Voltaire a fran-
couzská revoluce“ — to jest, zničení katol.
církve a křesťanství vůbec. „Naše snaha se
nese vysvobodit lid z náboženských pout
a obnoviti staré pohanství.“

Roku 1896 pravil bratr Montey, že cílem
jejich jest vyhnati katolíky z chrámu a dáti
na ně nápisy: „Zasvěceno humanitě“. Ale
jak si ji představují, tomu nerozumím.

Humanita znamená lidskost (homo =
člověk); já jsem také pro humanitu, vždyť
jsem člověk a vy také. Ale prosím, když
ta novomodní věda neuznává člověka za
člověka, nýbrž za vyvinuté hovado, pak by
se ta jejich humanita měla jmenovati be-
stialita (bestia = zvíře.)

Podívejme se na další shromáždění Israele. Roku 1874 v Londýně slétli se také takoví podobní křivonosí ptáčkové a diktovali resoluci: „Vyhnat Boha ze společnosti lidské, vyhnat Boha ze svědomí, to je cíl naší revoluce.“

Co říká zakladatel soc. demokratů, žid Marx? Ten, následovní pronesl výrok: „Až bude náboženství zničeno, teprve potom bude lidstvo šťastným.“ A prosím, pamatujete se ještě, kterak slavný prof. *Rohling* na pražské universitě, protože židům šlapal na kuří oka, musil z university jít? To byl ten, který měl velké křiky s rabínem Blochem. A Bloch prohlásil: „Já se divím, jak katolíci mohou dávat Krista za vzor lidstva.“

Z těchto citátů je vidět, že pronásledovatelé katolíků jsou talmudističtí židé.

Ve dnech 8.—13. září 1907 sešli se v Praze volní myslitelé. I naši někteří lidé tam byli. Já tam chtěl také jít, ale nepustili mne tam. Chtěli jsme jim hned na místě na jejich vývody odpovědět, ale hlasatelé svobody a bratrství nás tam nepustili.

Kongres volné myšlenky a předseda její žid Bartošek (tak mi byl aspoň označen) tam pravil, že prý přejdou k útoku proti nám a to prý se nám zatají dech.

A jakýsi Myslík ujišťoval, že prý církvi katolické zasadí takovou ránu, že se z ní církev nevzpamatuje.

A tak tedy vidíte, že útoky jsou aranžovány proti nám. A protože proti nám je boj, tu podle přirozeného pudu sebezachování musíme se bránit; vždyť se přece nedáme utlouci!

Když byla výstava obrazů Vereščaginových v Praze, byl tam obraz, který představoval raněného vojína. Tento v zoufalství se ohlížel, nevěda co dělat. A tu dva kamarádi ho potěšili. Řekli mu! „Lehni si a umři.“

Takové přání mají o nás volní myslitelé: „Lehněte si a umřete!“ Ale kdo pak má na umření chut? Já první ne a z vás také žádný ne a dokonce teprve ne, když jste dnes viděli, kolik je vás, že jste svedli průvod, jakého ještě Č. Budějovice neviděly. Prosím vás, takový obr, jako dnešní naše organisace, ta že by měla ustoupit několika židům a umřít? Ba ne, to ne!

Ptal se mne kdosi, čím se živí štěnice. Inu, pravím, živí se krví lidskou. A co pak by dělaly, kdyby se nedostaly na člověka? (Hlas z lidu: „Pošly by!“) Já nemluvíím o židech, já mluvím o štěnicích.

My se musíme bránit. Vždyť i Kristus sám se bránil. Když u Annáše jeden ze

židovskýkh pacholků se opovážil udeřiti ho ve tvář, Kristus mu řekl výslovně: „Mluvil-li jsem zlé, vydej svědectví o zlém. Pakli dobře, proč mne tepeš?“ Podobně musíme říci i my: Se všech stran jsme tepáni a napadáni, tak že skutečně, kdo by věci neznal, myslil by si: ti katolíci, to je ta nejhorší sebranka na světě. O nás se lže, jako když tiskne. Přivádějí na nás svědky, kteří ničeho neviděli. Vymýšlejí se různé historky proti nám, zkrátka všecko proti nám se organizuje. Co se toho nalhalo jenom na kongresu Volné Myšlenky proti nám a proti katol. církvi: že je proti vědě, vzdělanosti atd. Tu jsem si myslil: Co pak jste žádný ještě nečetl kulturní historie církve?

Nevíte, že církev zakládala školy? Že v „temném“ středověku na konci XIV. století v Evropě založila 66 universit? (Výborně! Potlesk). Prosím, podívejte se na památky stavitelské a malířské! Mnozí pídimužníci, kteří Michelangelovi nesahají ani po kotníky, házejí po něm blátem. A zatím je mnohý rád, když může aspoň okopírovat nějaký obraz toho „zpátečníka“.

Podívejte se na to množství knih, na ty obrovské vynálezy, které učinili předáci církve, co vykonala církev pro nemocné, pro starce, sirotky, hluchoněmé? Toho všeho liberalismus nezná. Církev učila lid

vzájemně sebe si vážit a provádět zásadu: „Miluj svého bližního jako sebe samého!“ Toho naši nepřátelé nevidí.

Ale je to zrovna tak, jako vypravuje Göthe: Do zahrady krásně upravené přišlo čuňátko. Celé udivené dívalo se na záhony anemonek, tam zase hyacintů, přičichlo si, ohrnulo nosíček a šlo dál. Přišlo k záhonu krásných růží a všecko tu takové pěkné. Čichlo si, rochllo a šlo dál. To nic není. Až se dostalo do kouta na hnojiště. Tam se zarylo, vyválelo a bylo mu blaze. Podobně činí nepřátelé naší církve. Oni nevidí těch krásných záhonů květů lásky, které církve vypěstovala, toho vědění a umění, které vyšlo z rukou církve, oni pátrají jen po tom, co ten který kněz provedl anebo co v nějakém klášteře v Trantarii se stalo, a pak chrst s tím na církve. Göthe o tom praví: „Mir ist dabei so wohl, als wie fünf Hundert Säuen.“ Já se nedivím Bismarkovi, který řekl o takových redaktorech: „Das sind meine Sauhirten.“ Brunettiere prohlásil takové lidičky za bankrotáře na rozumu.

Tak tedy máme býti vyhlazeni my katolíci! A jak? Na kongresu Volné Myšlenky to řekli: že prý náboženství musí býti nahrazeno vědou. Dobrá. Tu si vzpomínám na skutečnou anekdotu, kterou jsem zažil v Bavořích. Seděl jsem u stolu v hostinci

a tu seděli také dva páni a takto se představili. Jeden povídá: „Já jsem technický sládek“, a druhý: „Já jsem akademický sládek“. Vedle seděl Bavorák pravého zrna. A ten povídá: „Co je to?“ „Inu, teď budeme vařit pivo vědecky.“ A Bavorák povídá: „Jděte k čertu, to uvaříte břečku! Dejte tam chmel a ječmen a to bude dobré pivo bez vědy.“

Také nám chtějí tu pravdu nahradit všelijakou vědeckou břečkou. Pravá věda, jak nám říkal prof. Studnička, vede a musí vésti k Bohu. Ale nepravá věda vede od Boha. A když máme nápoj zdravý, křišťálový, naše zjevení, kdo pak by pil ty všelijaké patoky, které nám židé uvařili?

Teď jak to narafičit, aby nás dostali? Co zamýšlejí? Na sjezdu Volné Myšlenky řekli: Ty staré, ty už nedostanem. — Vy jste tedy pro ně trochu tvrdá pečeně. — Za to prý přejdou na mladé — na děti. Školu prý musí dostat — volnou školu.

Já byl žádostiv, co si tou volnou školou myslí. A zhrozil jsem se toho. Myslí, aby učitel bez dozoru mohl si tam dělat, co a jak chce. To bych rád věděl, který otec by takové škole svěřil své děti. Mají jeho děti býti pokusnými králíky, aby se na nich ta volná škola osvědčila? Ať ji jenom volnou školu zřídí, ale své vlastní děti tam

pošlou. Uvidíme, kam to dovedou. Zasmál jsem se srdečně, když jsem četl v referátě, že jakýsi ředitel Úlehla řekl, že ta volná škola je ta Komenského. Jářku v duchu: Že tě huba nezabolela! Pane řediteli, četl jste někdy Komenského? Ten byl zastancem *školy náboženské* a na jednu třídu dal dokonce nápis: „*Žádný neznaboh sem ne-
vcházej!*“ On by je ze školy vyhnal.

Dovolávají se Husa, zpívají: „Kdyby tak tatík Žižka vstal!“ A tu si myslím, kdyby tak Hus nebo Žižka přišel, jistě by stál po straně naší, jak praví Sušil: Kdyby Žižka přišel, první meč pomsty by vyhodil na bezvěrné své pochvalovače.

Chtějí mít školu ještě volnější. Jak to? Co pak ta naše dnešní škola není volná až dost? Vždyť to náboženství je tam popelkou, třeba je na prvním místě v zákoníku. V obecních školách jsme my katecheti jen tak trpění. Podívejte se na střední školy! Je tam jeden katecheta a kolik Masarykovců? Jak pravil Morsey, že vychovanci takových profesorů (a ukázal při tom na Masaryka) otravují naši mládež. Co chtějí víc? Podívejte se na universitu! Kathedry jsou obsazeny nepřáteli náboženství a naší víry. Co pak tedy chcete ještě víc?

My žádáme, aby náboženství bylo povzneseno na stupeň, který mu patří a nauka

jeho aby byla podkladem dalšího vzdělání, jak toho žádá náš zákoník, nábožensko-mravní vychování.

Druhé, čím chtějí oblažiti lidstvo, jest rozlučka manželská. Proč? Kdo z vás zná rakouský zákoník občanský, hned první jeho paragrafy týkají se manželského práva a toto jest trojí: pro katolíky, evangelíky a židy. Katolíci mají právem sňatek manželský za svátost. A tu jsem se pohádal s prof. Drtinou. On praví: „My rozlišujeme manželství jako svátost a jako smlouvu.“ A já pravím: To je nesprávné! Vždyť manželství je svátostná smlouva. Když to rozlišujete, to jste manželství zabil.“

Co chtějí? Židé mají právo, když se muži znelíbí jeho manželka, on jí dá lístek zapuzení a řekne jí: „Jdi, jsi svobodna.“ Tak to chtějí též pro nás katolíky, aby to pro nás platilo. Ptám se: tak daleko to má dojít? Mají bursy, obchody, tisk, a ještě se chtějí dostat do rodiny, chtějí ji ruinovat? Ale to nepůjde. To se nesmí stát! (Výborně!) Ostatně, co chtějí? Když někteří nevěří, mají volno odpadnout od víry. A když odpadnou, nemají s církví co dělat, jejich duchovním je pan hejtman, mají na hejtmanství své matriky a tam mají civilní manželství. Ale ať nám neberou našich náboženských zásad!

Chtějí rozloučení církve od státu úplné. A tu jsem četl, že prý stát a veřejnost ještě mnoho se dívá na konfessi a jakého kdo je vyznání: A tu jsem si myslel: V tom je čertovo kopejtko, protože židovstvo zaplavuje všecko. Nedávno, před několika lety se opakovalo v novinách vyzvání: „Studenti, nechodte na medicinu, je všecko přeplněno!“ To byla finta. Katoličtí studenti si mysleli: Je to tak. A bylo to, jen aby tam židé mohli vlézt. A najednou bylo tam studentů židovských celé řady. Tak to chtějí, aby židovstvo všude vládlo. Ale pokud se stát ptá na konfessi, potud nemohou býti židé všude. Aby se neptal po křestních listech, to jest jejich cílem.

Ostatně, co chtějí mít? Jakou volnost? Když jdu po Praze a dívám se na některé hanebné listy proti nám, ptám se: Co pak se církvi a nám může víc ještě nadávat? Co pak můžeme býti více hanobeni než jsme? My katoličtí poslanci chceme sebrati všecky ty nekonfiskované listy a předložiti je říšské radě. (Výborně! Potlesk.) Bylo nám řečeno, abychom se obrátili přímo na Jeho Veličenstvo, aby viděl, jak někteří úředníci svou povinnost — nekonají.

Tím jsem vyličil celou situaci a z toho poznáte, jaké jsou naše povinnosti. Proti nám se všechno organisuje a spolčuje.

Biskup Brynych řekl: „Proti spolku spolek, proti knize knihu, proti schůzi schůzi, proti listu list, proti organisaci zase organisaci.“

Mohou-li se organisovati nevěrci, proč také ne my? Říkají: „Vy zatahujete náboženství do politiky, do veřejného života.“ A já pravím: Co pak křesťanství jest jenom pro parádu? Zásady naše mají býti základy života nejenom za kamny, ale ve veřejném životě. (Výborně!) Jestliže vy činíte základem židovský talmud, my pravíme podle Chateaubrianda, že žádná společnost lidská není zorganizována ke svému štěstí, jenom na základě evangelia.

Tedy organisovat se budeme! Ta organisace musí býti jednotná. Podívejte se do Francie. Tam 36.000 freimaurů komanduje 36,000.000 katolíků. Výslovně praví Chateaubriand: „Ti zlí jsou proto silní, protože ti dobří jsou liknaví.“

Podívejme se na Německo! Jak jsou tam katolíci silní! Vyhodili liberály ze sedla. Vídeň jest dnes kvetoucím městem a to způsobila jejich pevná a jednotná organisace. Co dovedli oni, my také dovedeme. My toho také musíme dosáhnouti. Dalo to práci. Ale ani koláče se nejedí bez práce. Je třeba úsilovné agitace.

Co agitace zmůže, víte, když jste prodělali říšské volby. Tři písmena ch, c, i,

chci, jsou všemohoucí. Třeba aby agitace byla prováděna, abyste byli uvědoměni o své síle a své moci. Zlí, ti mají jiné uvědomění!

Ta věc se má, jak jsem četl ve Veithovi: „Někdo si chtěl dát opravit sochu sv. Michaela archanděla, před nímž jako knězem s kopím dole jest čert pod nohou. A tu přišel mistr, jeden Hugenot, který sochu prohlédl a povídá: „Čert je dobrý dosti, ale anděl potřebuje opravy.“ Na to jsem si vzpomněl dnes. Naši nepřátelé mají organisaci dobrou dost, ale my, kteří voláme Michaela na pomoc k boji, my potřebujeme reparatury. Ale přátelé, to uvědomění naše pak stoupne v sebedůvěru.

Včera jsem se zmínil v sále o tom, jak daleko iste to přivedli za posledních 15 let.

Či viděly kdy Č. Budějovice takové zástupy jako dnes? Z toho můžete čerpati svou důvěru ve svoji sílu a ve svoji práci. Již starý jeden filosof řekl: „I ten silák Herkules říkal: „Nejsem nic, jestliže nestojím na nohou.“ I my jsme nestáli na nohou a teď, když se stavíme na nohy a vidíme ty zástupy, tím roste naše důvěra a naše odvaha.

Já jsem přesvědčen, že na radnici zdejší se zatřásly židle pod radními, když viděli

ty české zástupy, ač si myslili, že vše jest zde německé. (Výborně! Potlesk.) A proto ta naše manifestace nemá jen význam pro naše hnutí katolické, ale i pro zdejší hnutí národní.

Teď však odvaha poroste. Dosud jste si vedli tak jako ten, který by rád uměl plavat, ale křičel: „Já do vody nepůjdu, až budu umět plavat!“ Rovněž tak my jsme se báli vrhnouti se do proudu. Vy jste se dnes vrhli do proudu a jak jste krásně plovali! Již v tom umíte chodit.

Dále musíte přeslovati hrdost a lásku k tomu našemu znaku, bílému karafiátu, který reprezentuje naše zásady katolické.

Ale všecko by bylo marné, kdybychom neměli zbraně. Co platná velká armáda beze zbraní! A zbraň jest *tisk*. A proto si umiňte, že žádný z vás nebude beze zbraně, každý, že nějaký časopis bude odebírat. Musíte býti obětaví. Podívejte se, co dělají naši nepřátelé: Jich jest málo, ale mají *tisk*. Nás jest mnoho a nemáme *tisk*. Bohužel, máme mnoho katolíků, kteří odebírají bezbarvé nebo protikatolické listy. Zrovna jako ta babička se sv. Michalem; rozsvítila mu svíčku, ale pak, aby se čert nehněval, rozsvítila ještě jednu také tomuto.

Také mnoho katolíků si to nechce zkazit ani tady ani tady, má siče ve své knihovně

katolickou knihu a vedle čerta, špatné listy. Podporujte tisk! Tisk bude hájiti vás, že budete ještě lépe manifestovati než dnes.

Končím a ukazuji ještě: Když to všecko provedeme, když budeme hájiti naše náboženské zásady a na těch zásadách hájiti naši vlast, komu pak tím posloužíme? Nejen víře, ale i naší vlasti.

Proto tato naše manifestace nemá jen význam pro naše hnutí katolické, ale i pro zdejší hnutí národní.

Když po roce 1866 radili Bismarkovi, aby Čechy zabral, tenkrát si to rozmyslil a řekl, že s tím není nic, že to ještě nejde, Čechy jsou ještě moc katolické: „mám již doma katolíků dost a počkám, až Čechové odpadnou.“ A proto se u nás hlásá heslo „Los von Rom“ a každý ví, že je to vlastně „Hin zu Berlin“.

Budte jisti, jakmile Čechy přestanou býti katolické, pak nebudou české, nýbrž pruské! Jestliže hájíme víru, hájíme i naše vlastenectví a lásku k vlasti.

Podívejme se dnes do našeho parlamentu, jaká jest tam situace. Čechové jsou tam rozděleni na čtyři frakce. My katolíci tvoříme pětinu všech poslanců. Na nás se všichni dívají skrze prsty. Nejlepší pro nás dle nich by bylo, lehnout si a umřít. Ale my si přejeme, aby nás tam bylo ještě

více. Ale prosím, máme-li tam dobýti něčeho pro lid, musíme hledati spojenců a těch u německých liberálů, demokratů ne-najdeme, těch musíme hledati u katolických Němců, Slovinců, Italů, Poláků, to jsou naši přirození spojenci.

Když já jednal s některými předáky a řekl jsem: „Chceme universitu na Moravě!“ řekli: „My jsme pro to, a vy budete pro universitu naši.“ Každý národ má na to právo. Tam tedy musíme hledati přirozených spojenců. Proto se divím té zaslepenosti politické, když se chce u nás vyvolávat ná-boženský boj a někteří z poslanců českých myslí, Bůh ví jak vlasti poslouží, když do nás bijou. Proto se s nimi žádný katolík jiné národnosti nespojí.

Já jsem řekl: „Na to nemám čas, počkejte, až si vydobudeme to důležitější, starobní pojištění, opravení živnostenského řádu.“ (Výborně! Potlesk.) A chcete-li mermomocí se rváti, já vám povím s *kým*, nás nechte na pokoji. Sám *Adler prohlásil, že jsme proletáři!* Bojujte proti trustům, proti kartelům, proti uhlobaronům, proti vydřiduchům, kteří zdražují potřeby životní, ale jiná otázka je, zdali smíte. Když se podíváte za ty kulisy, najdete tam samé křivonosé ptáky a vrána vráně oči nevyklove.

Rozejdeme se, čas pokročil. Než však se rozejdeme, mám přání, abyste si odnášeli to katolické uvědomění, důvěru a hrdost a kolik vás sem dnes přišlo, tolik aby se rozešlo po domovech apoštolů a hlasatelů naší vítězné myšlenky, našich zásad křesťansko-sociálních.

Řeč Dra. Horského zanechala hluboký dojem a jistě probudila i liknavé ku práci.

Ke konci řeči Dr. Horského zvoněno k pozdravení andělskému. Jak ustal potlesk, modlil se s lidem střídavě místopředseda p. L. Havelka „*Anděl Páně*“.

Potom p. Schättinger navrhl následující **resoluci**, která bouřlivým potleskem a jednomyslně byla přijata. Zní:

„My katolíci čeští, na sjezdu v Česk. Budějovicích shromáždění, odsuzujeme nespravedlivé útoky, které na naši sv.-Václavskou víru a vlast nepřátelé jejich podnikají a zavazujeme se pevnou organizací, úsilovnou agitací a vydatnou podporou našeho tisku jich hájiti. Spolu vyslovujeme našim poslancům plnou důvěru, spoléháme na ně, že i oni na půdě parlamentární práva naší sv. víry a vlasti budou ze všech svých sil hájiti a že proti úplnému sesvětštění školy, volné rozluce manželské, jakož i rozdělení církve od státu, jak je nepřátelé naši provésti zamýšlejí, rozhodně se postaví.“

Když předseda schůze dal účastníkům pokyny *k táboru odpolednímu*, jednání

přerušeno, aby v něm opět odpoledne na náměstí *Senovážném* bylo pokračováno.

Mezi touto přestávkou konala se *valná hromada „Diecesního sdružení katolických spolků z česko-budějovické diecese“ a konference jihočeské mládeže.*



Valná hromada „Diecesního sdružení katolických spolků z č.-budějovické diecese“

konala se o 1. hod. odpol. v domě katol. tovaryšů. Schůzi zahájil dp. *J. Čadek*, kaplan z Netolic vzpomínkou na zvěčnělého biskupa *Dra. Říhu*, v němž dle slov řečnickových ztratily katol. spolky svého otce. Památka zvěčnělého uctěna povstáním. Líčí dále zásluhy vdp. děkana *Wonesche*, jako předsedy „Diecesního sdružení“, představuje nově jmenovaného předsedu, vdp. kanovníka *Dra. Málka*, kterého žádá, aby se vedení „Sdružení“ ujal.

Vdp. kanovník ujímá se řízení schůze, žádá, aby mu všichni ruku pomocnou podali a pak s pomocí Boží že vše dobře půjde.

Místopředseda dp. Čadek drasticky iř nebezpečí hrozící našim spolkům katolickým, poukazuje na povinnosti katolíků k organizaci, o jejímž významu uvedl mnohé zajímavosti. Po té podána zpráva jednatele a pokladní. Po návrhu jednatele členem čestným jednomyslně zvolen dp. Čadek, který má mnoho zásluh o „Sdružení“.

Ke „Sdružení“ přihlásili se nové tři spolky: z Červené Řečice, Nepomuku a Domažlic.

Valné hromadě byli přítomni delegáti: z Lišova, Jindř. Hradce, Sedlice, Blatné, Sušice, Č. Řečice, Třeboně, Týna nad Vlt., Písku a Č. Budějovic. Ke konci provedena *volba nového výboru.*



Konference jihočeské katolické mládeže.

Konferenci zahájil přední buditel katolické mládeže jihočeské dp. Modestus Voňavka z kongregace bratří Nejsvětější Svátosti. Vzpomenul obětí, které bylo nutno přinést, aby organizace mládeže stala se skutkem. Vítal ty, kteří z daleka přišli, aby pomohli stavět pevnou hráz proti vzmáha-

jící se znemravnělosti mezi mládeží. Děkoval všem, kteří jakýmkoli způsobem přispěli k tomu, že krajská a diecesní konference stala se právě skutkem.

Na to zvoleno předsednictvo, v němž zasedali jinoši: Berounský z Č. Budějovic, předseda, Jos. Černý, typograf z Prahy, místopředseda, a Fojtl z C. Budějovic, zapisovatel. Jinoch Berounský, ujav se případnou řečí předsednictva, udílí slovo referentu p. Václ.

Šťastnému z Prahy k bodu: „Organisace selské mládeže“. Týž, vítán bouřlivým potleskem, vzpomíná slov proroka Isaiáše: „Ustává a umdlévá mládež a mládenci těžce klesají,“ dokazuje, že hnutí naše má především účel zachrániti mládež před mravní zkázou. Líče potom smutné postavení rolnictva, činí závěrek, že selská mládež je povinna sdružiti se a ve šlépějích svých otců kráčet v obraně svých práv na podkladě křesťanském proti všem utiskovatelům a vykořisťovatelům rolníků na plodinových bursách a jinde. Promlouvá pak o společné práci mládeže selské s řemeslnou a inteligentní. Cituje římského dějepisce Tacita, píšíciho o slavných činech římských legií, který doložil, že proto byly jich činy tak slavné, poněvadž mezi Římany nevládlo učení pohrdající bohy. Lásky k národu, k vlasti a hroudě podmíněna jest láskou

k Bohu a víře. Kde té není, mizí vzlet a ideály. Řeč svoji, častým potleskem provázenou, končí řečník výzvou k organizaci a agitaci pod praporem kříže, pod praporem svatováclavským a s tou starou písní Čechův: „Svatý Václave, vévodo české země, nedej zahynouti nám ni budoucím“ do boje jíti doporučuje.

Nyní ujímá se slova jinoch p. Vestecký z Hradce Králové, delegát „Všeodborového sdružení křesťanského dělnictva“. Týž v řeči své, častým souhlasem provázené, zmiňuje se o postavení dělníků a řemeslné mládeže, dokazuje nutnost jejího se sdružování, dovolává se její zákonité ochrany. Uvádí, jak mládež nesvědomitými lidmi je ničena nejen hmotně, ale i mravně. Nabádá ji ke vstupu do „Všeodborového sdružení křesťanského dělnictva“, kde pro ni zřízena je zvláštní třída. Řeč svoji končí řečník výzvou k semknutí se k obraně proti teroristům i těm, kteří brojí proti víře a církvi a tak na demoralisaci mládeže působí.

Nyní slova se ujal, byv uvítán frenetickým potleskem, říšský poslanec a redaktor Václav Myslivec. Zmínil se mezi jiným zvláště o záslužné práci těch, kdo o organizaci mládeže úsilují. Pravil asi toto: „Aniž bych lichotil, což není mým zvykem, mohu říci, že pánové, kteří se podjali úkolu sor-

ganisovati mládež, činí práci záslužnou, která teprve v budoucnu ocenění dojde. Nezáleží na tom, že v Praze to činí p. Šťastný s p. Černým, v Hradci Králové p. Vestecký s jinými a zde dp. Voňavka, ale hlavní je, že se ta práce koná.“ Pohnutí vzbudilo líčení z vlastního života pana poslance, který praví, že z domova byl poslán do světa s otcovským požehnáním a mateřským vštípením víry, což bylo jediným jeho majetkem a dosti silnou lodí, na které projel úskalím života. Po Bohu a svých rodičích děkuje řečník za to, čím je, ndp. biskupu Brynychovi. Nabádá mládež k organizaci na obranu nejdražších statků, ale též i snazivému zdokonalování se v povolání.

Po nadšené řeči pana posl. Myslivce promluvili povzbuzující slova a přednesli nám svá přání pp. říšští poslanci Šachl a Prokop, jsouce předmětem nadšených ovací.

Dp. Voňavka přečetl případné resoluce, jež týkají se organizace mládeže, zřízení sekretariátu, protestují proti útokům tisku na víru, náboženství a církvev, dovolávají se zákonité ochrany učňů, odstranění nedělního vyučování na pokračovacích školách atd. Resoluce tyto byly nadšeně přijaty.

Nyní čteny pozdravné dopisy a telegramy, z nichž uvádíme: zemská rada katolíků, z mnoha míst na českém jihu a vý-

chodě, „Všeodborové sdružení křesťanského dělnictva“, spolek jinochů a mužů v Liboci, „Vlastimila“, spolek paní a dívek v Liboci, vídeňští učňové, jeden učeň z Vídně a mnoho a mnoho jiných.

Za pražskou učednickou besídku přednesl pozdrav učeň Sobíšek, načež po doslovu dp. Voňavky jinoch Berounský tuto první větší schůzi mládeže z českého jihu ukončil. Účastníci pak v průvodu odebrali se na lidový tábor, pořádaný na Senovážném náměstí.

Kéž semeno dne 20. září l. P. 1907 v Čes. Budějovicích zaseté přinese hojného ovoce k prospěchu naší milé české vlasti!



Odpolední tábor lidu.

Než byla valná hromada „Diecesního sdružení katolických spolků“ a konference mládeže skončena, shromáždilo se tisíce lidí na Senovážném náměstí kolem postavené tribuny. Na 25.000 lidí tísnilo a čekalo na zahájení tábora.*) Rázem 3. hodiny ujal se

*) „Jihočeské Listy“ velice se zlobily, že prý jsme své protivníky oklamali, ohlásivše slavnostní schůzi v sále besedním a konajíce pak tábor lidu

slova říšský posl. p. Antonín Šachl, vítaje shromážděné a navrhuje *předsednictvo*. Návrh jednohlasně přijat a zvoleni do čestného předsednictva: předsedou pan Dr. R. Horský, říšský poslanec, místopředsedy pp. Puffer, rolník v Kamenném Újezdě a Košnář z Plzně; *výkonným předsedou* p. Jos. Svoboda, hostinský a rolník, měšťan v Horní Cerekvi; místopředsedy pp. Vojta Holanský, zemský poslanec v Č. Budějo-

pod širým nebem, jako bychom snad se báli protivníků. Jediná příčina byla, že sál besední a všechny besední místnosti dohromady (měli jsme zamluveny vedle sálu ještě i jiné místnosti v Besedě) nemohly pojmuti 25.000 lidí; při tolika tisících bylo by věru pošetilostí, báti se — hrstky protivníků. Náš vyjednavatel, již týden před sjezdem tázán byv na hejtmanství, nebojíme-li se odporu při táboru, prohlásil, že se nebojíme. Jestliže přes to učiněna policejní opatření, stalo se to patrně ne k obraně našeho tábora, nýbrž k obraně protivníků, aby v malomocné zlosti neprovedli nějaký nepředložený čin. Jak hrozni jsou nám ti naši protivníci, ukázalo se na sociálních demokratech; ti chtěli odbývati tábor lidu v blízkosti místa, kde sloužena mše sv., a když ten, jak přirozeno, nepovolen, ohlásili aspoň schůzi v sále vedle téhož místa, zvali na ni velikými plakáty všechny „pokrokové lidi“ k demonstraci proti „klerikálům“, a zatím sál byl pro ně tuze veliký, stačila jim a byla ještě s polovice prázdná malá zahradní veranda. A tento štipec lidí nazvaly „Jihočeské Listy“ — táborem lidu, tytéž „J. L.“, jež z 25.000 našich lidí udělaly ve své zprávě 2500; přecházel jim patrně zrak i sluch.

vicích a *Kučera*, správce velkostatku v Čechách; zapisovateli pp. *Jan Kátra*, jednatel spolku katol. tovaryšů v Třeboni, *Karel Brož* z Prahy a *Rob* ze Sušice.

K prvnímu bodu: „**Sociální demokracismus a masarykismus**“ ujal se slova říšský poslanec hrabě *Sternberk* (jenž při příjezdu před táborem i zas po táboře byl předmětem srdečných ovací). Pravil:

„Velectěné shromáždění!

Mám úlohu, vysvětlit otázku důležitou, otázku politickou, která vyžaduje ne několika čtvrt hodin, ale dlouhých spisů, aby se vyjasnila. Ale, pánové, tady čekají ještě jiní řečníci, takže se mohu jen krátce do této otázky pustit.

Je to otázka soc. demokratů, realistů a katolických zemědělců. V té otázce je nyní takový zmatek, že nazývají lidé každého člověka klerikálem a nadávají mu, protože chce udržeti světový pořádek. Proto je nutno tuto otázku vyjasnit a stanovisko naše stručně a jasně vyjádřit.

Podle mého úsudku máme jenom dva tábory v politice: tábor takových lidí, kteří chtějí pracovat pro blaho vlasti na pozitivním programu, to jest na takovém, který se dá uskutečnit, a lidí, kteří pracují s frá-

semi a nadávkami a to jenom proto, aby dosáhli mandátu.

Pánové, kdybyste od takových lidí žádali, že dostanou mandát, když budou dělat nejlepší kotrmelce, pak budou všichni ty největší kotrmelce dělat.

Naše úloha je ta, abychom soustředili všechny kruhy národní do toho tábora pozitivního. My nejsme výstřední na jedné straně a ne na druhé straně. Ale jedna věc je nutná, totiž udělat takový program, aby se na tom programu všichni poctiví lidé sejít mohli — program, který chrání pořádek, právo a majetek. A tato práce se dá začít jen na základě křesťanském.

Když vezmete výsledky voleb do říšské rady do ruky, uvidíte, že tam držely všecky občanské strany se soc. demokraty, když se jednalo o to, porazit křesťanského kandidáta. Tíž lidé, kteří Vám po dvacet let vždy hlásali národnost, nacionalismus, na celé čáře najednou to všecko zapomněli, a když se jednalo o křesťanského kandidáta, zahodili svůj program, svou vlast a šli do tábora soc. demokratů.

Každý z nás musí se postavit na fundament silný a jasný a ten jasný fundament je fundament křesťanství, protože je to armáda lidí, kteří mají národní a mravní ideál. Občanské strany se nazývají všichni

ti lidé, kteří pracují pro blaho úřednictva, učitelstva atd. Oni hlásají intelligenci, ale za tím hlásáním intelligence je to hlad, a na jedné straně je to hlad těch pánů po mandátech, a ti se spojili s továrními dělníky. A to se nazývá pokrokový program.

Já nevidím žádného rozdílu mezi realistou a demokratem. Ten jeden má černý oblek, druhý modrou bluzu.

A dnes máme ve straně agrární také takové lidi se zeleným krojem selským.

V té době, když čeští učitelové chtěli zvýšení platů, stali se Mladočechy, a když jim to odhlasovali, pak se stali realisty. A když ti jim odhlasují zase něco jiného, budou kdo ví co. (Hlas z lidu: „Demokrati!“ Hr. Sternberk odpovídá: „A, to už jsou!“) *Ale až se strany vlády přestane konečně foukat vítr socialistický a židovský, pak uvidíte, že tíž učitelé a professori, kteří se dnes nazývají pokrokáři a realisty, až bude vítr foukat se se strany klerikální, pak budou tam. A Vy je tam najdete, až se rakouský systém předělá.*

Taková strana bez zásad, která má jen jednoho boha, **žaludek**, taková žádného národovce za sebou míti nemůže. Na celém světě je to rolník a venkovan, který udržuje stát a který všude má protekci vlády a parlamentu.

jen v Rakousku ne. A proč? *Protože vláda se na nás stavět nemůže.* V Rakousku panuje systém korrupční a ona se musí podrobit novinářům, kartelářům a různým podobným lumpům ve státě.

Ty časy, kdy křesťan byl ovečkou, se které se vlna stříhala, již nesmějí být. **My musíme býti ne stádem zajíců, ale armádou dragounů.** *

Kdo se stará dnes o Vás, pánové? Když sledujete všechny ty řeči a snahy stran v rakouském parlamentě, uvidíte, že se o zemědělce a venkov nikdo nestaral.

Jak málo se zastanci českého venkova o čest venkova starali, viděli jste, co udělali agrárníci při volební reformě. Český venkov má méně mandátů než Poláci. My máme jen jeden národ, který stojí níže než my, a to jsou Rusíni. Jen Rusíni mají poměrně méně zástupců než my. A k tomu hlasovali zástupcové českého venkova, strana agrární! Rusíni měli tolik cti, že když viděli, že hlasovacího práva nemohou prorazit, šli aspoň ven. A naši agrárníci hlasovali pro tu hanbu českého venkova! *A ministerský předseda přišel a děkoval Zázvorkovi, že mu pomohl čest českého venkova takhle utlouci.*

Velectění pánové! Lid tovární a páni úředníci, ti mají pense, nemocenské po-

kladny, pojištění, sirotčince a všecko, co chcete. Ale co dostal venkov od toho liberalismu, od lidí, kteří hlásají stejné právo, nazývají se přáteli lidu? Nic proň neudělali, ani co jde za nehet. Ale za to Vám házejí náboženský boj do Vašich obcí, a agenti vládní, učitelé, házejí ho proto, aby z Vás udělali dvě strany, abyste se stali otroky kartelářů, kteří vydírají venkov. Když pro takového vládního agenta, mého protikandidáta, sociálního demokrata Zicha, *za kterým jezdil pan hejtmán a paní hejtmanka, pracoval celý vládní aparát, císařské a královské i soukromé úřednictvo, když vydán byl rozkaz, nebude-li kdo pro něho hlasovat, že bude ze služeb propuštěn, co tomu říkáte?* Pan poslanec Prokop to dosvědčí. (Posl. Prokop: „Je to pravda!“) Sám soc.-demokratický list uveřejnil, *že moje volba stála vládu 47.000 K.* To musela zaplatit, **abych byl zvolen.** (Veselost.)

Za to ti agenti rakouské vlády jezdí po světě a vykládají, že to je šlechta, která to všechno zavinila. To je kolovrátek demokratů. Ale jedno Vám neříkají: *že totiž jeden veliký židovský millionář je bohatší, než celá česká šlechta dohromady.* Ti **agenti se Rothschilda bojí, protože jsou mu peníze dlužni.** Já šlechty české hájiti

nebudu a nemohu. Uznávám, že nedělá, co by měla dělat, ale když se jedná mezi židem berlínským a českým šlechticem, *je mi milejší český šlechtic než berlínský žid.*

Jediná chyba šlechty je, že se vlády bojí, **které já se nebojím.** Ale podívejme se na ty šlechtice, o kterých demokraté a realisté mluví. Tu vidíte, že jsou to lidé, kteří pracují pro ten velký kapitál. *V deskách zemských je zapsáno na jejich pozemcích více dluhů než na Vašem pozemku.*

Práce všech zemědělců v Čechách patří vyděračům, kteří v Rakousku hrají hlavní roli.

Velectění pánové! Soc. demokraté Vám hlásají spasení drobného lidu a říkají: „My Vás spasíme, rozdělíme půdu a dáme Vám ji.“ To nemůže žádný demokrat odůvodniti, protože základní článek jejich programu je sestátnění veškeré půdy.

Na stránce 122. II. dílu Lassalla stojí, že Lassalle žádal sestátnění půdy. Co to znamená? **To znamená novou robotu.** Oni Vám chtějí vzíti Váš majetek. Ale půda se obdělávati musí. A když jí dnes neobdělá majitel, musí ji obdělati robotář. Co se pak stane? *To, co se stalo ve středověku.* Půda patřila králi, státu a ten ji rozdělil a udělal v Německu hraběcí okresy, v Čechách se to nazývalo

župy, a ten župan byl napřed jmenován, pak to zdědil, udělal panství — feudalismus, otroctví, robotu.

Pánové! To, co jsme prodělali, co umřelo před 60 lety, to naši soc. dem., lumpové a darebáci, chtějí zase zařídit. Představte si, že se dnes sestátí celá půda! To se rozumí, byla by celá půda velký velkostatek. Musili by být úředníci, šafáři atd. A kdo by to byli? To by byli ti pánové à la Němec a Soukup (soc.-demokratičtí poslanci), a ti pánové, které vši žerou v kancelářích. Pak budete mít feudalismus papežů proletariátu. Oni se organisují a byli by jako dnešní císařská armáda, oni by celý venkov zotročili. Z jedné mísy se nají jen jeden člověk. A když oni řeknou, že Vás nechají z jedné mísy najíst, pak jim nevěřte.

Sedmdesát procent je zemědělců. Tovární dělníci Vás spasit nemohou. A kdyby sociální demokrat přišel a vysvětloval mi, že lid spasí, já před ním kleknu a řeknu, *že je mocnější než Pán Bůh, který chtěl všechny spasit a netrefil to.*

Pánové, láska k majetku! Co pak nás těší na světě? Nás netěší nic jiného, než co nazýváme svým majetkem. Vezměte lidem majetek a uvidíte, co se z nich stane. Nejen majetek, také to, že, co si vyděláte,

zanecháte své rodině, to jest svatá půda naší kultury, společnosti!

Kdo tohle vezme lidu, ten mu vezme všecko. *Ale když demokraté Vám říkají, že chtějí ráj na světě, ať mi ukážou v celé historii, 4000 let před Kristem nebo 2000 let po Kristu, ať mi ukážou jenom jednu osadu, kde by se ten ráj byl osvědčil!* Planá theorie, nic než slova na jedné straně a na druhé straně osvědčená osvěta. To přece každý z Vás musí říci: Já vezmu to, co vidím, a ne to, co se mi zdá ve snu.

Druhé krásné slovo od soc. demokratů a realistů je: demokratismus. *Takový člověk, který v hlavě nic nemá, plácá jako blázen.* On neví, co to znamená. O tom svědčí řeč profesora Masaryka. (Výkřik jakéhos mladíka: „Neurážet Masaryka!“ Hrabě Sternberk sahá do kapsy a odpovídá: „Pane, chcete šátek? Vy jste usmrkaný. Až se vysmrkáte, mluvte dál.“) Demokratismus je padesátiletá fráse. Já si vždy myslím, co si ten člověk pod tím demokratismem představuje. Asi nic. Slyšeli jsme od Masaryka, že je to nazírání na svět. Ale to není pravda. Demokratismus je vládní ústava. My dnes máme ústavu monarchistickou. Demokracie znamená vládu lidu. V Athenách to byl Aristoteles, který demokracii zařídil a dal celou moc do

rukou lidu. Ale když čtete, vidíte, že ten lid nepanoval. Lid může panovat jen těmi, na které svoji důvěru klade. To my jsme všichni demokraté. Každý, který se uchází o důvěru lidu, je demokrat, protože chce moc toho lidu mít. Jest jenom otázka, je-li ten demokrat poctivý či darebák, chce-li pracovat pro lid či pro sebe. A vezměte dějiny našich českých demokratů a hledejte, kde dneska sedí. Kde je uvidíte? Všude, kde jsou dobře placené funkce. A to je demokracie? To je darebáctví.

Podstata pravé demokracie je vlastnictví. Jak chcete lidu sloužit, když nemáte pravého citu? Vlastenec posuzuje celý národ jako celek, ten nevylučuje tu a tu vrstvu z národa. Ale co dělají soc. demokraté? Oni vylučují celou řadu lidí, majoritu z národa, a říkají, že katolický lid do něho nepatří, oni vylučují šlechtu, sedláka, živnostníka, katolíka, každého. **Když já vylučuji všechny katolíky, pak jsem pokrokařem, a když jich nevylučuji, jsem vybarvený klerikál.**

Nikdo nemá práva vylučovat někoho z národa. Já nemám práva vylučovat českého žida, ale Masaryk vylučuje všechny katolíky a *pro něj je český národ jen takový osel, který ho volí.*

Jak ta demokracie vypadá, slyšeli jsme z řeči *Schuhmaiera*. Tenhle Schuhmaier byl zvolen ode všech českých soc. demokratů za generálního řečníka. A on denuncoval německé továrníky z Chebu, že dávají chleba českým dělníkům. A když on německé továrníky denuncoval, Němec, Soukup a Svěcený mu ještě tleskali.

Já se Vás ptám, je-li to demokracie, když zastance českého dělníka, kterého vysílá český člověk do parlamentu, denuncuje německé továrníky proto, že dávají chleba našim lidem? Bojovati proti chudákovi, to je snadné. A to je zrovna demokracie, která celou silou zasazuje se proti tomu, který nic nemá. Demokraté nejen že nepodporovali českého dělníka v německém území, ale oni ještě denuncují toho, kdo jim dává chleba k živobytí.

Týž Schuhmaier řekl: „**My soc. demokraté jsme udělali pro německou věc více, než všichni Němci a Všeněmci dohromady.**“

A tomu, který tohle řekl, Soukup, Němec a Svěcený tleskali, ti lidé, které Vy jste v Čechách zvolili. To je komandant našich českých lidí, který vede 23 české mandátáře, ten velký odpůrce českého lidu.

Ale nejen to. Týž Schuhmaier, který tohle řekl, **začal najednou ohromnou**

chválu na prof. Masaryka. Já Vám o něm víc mluvit nebudu, ale musím ukázat, že člověk, který byl chválen od takového pána, **je již tou chválou odsouzen.**

Mohu Vám ukázati, co soc. demokraté dělají, když jezdí po vlasti za vládní peníze.

Ať se jmenují ti pánové Masaryk nebo Němec, ukazují se jako velicí klerikálové. Když se jedná o husitismus, ukazují se jako největší Husité. A Hus byl největší klerikál, ono mu bylo málo, přijímati pod jednou způsobou, on chtěl přijímati pod dvěma. A to prý je nejpokrokovější člověk pro takové lidi, kteří ničemu nevěří! **Oni přijímají jenom diety, to je nová jejich podstata.**

Tak dalece je ta důslednost těch veličin: na jedné straně říkají, že není žádného Boha, na druhé straně velebí Husa, Chelčického a Komenského. Kdyby ti dneska vstali, vyhnali by je, jako Kristus vyhnal kupčíky z chrámu. Ti lidé nejsou nic jiného než zaplacení agenti rakouské vlády a německých židů.

To není nic divného, že ta armáda úředníků a ti učitelové, že takové ministerstvo, v němž je skoro polovic pokřtěných židů, podporují atheismus, že podporují všechny špatné proudy — to je přirozené! (Vládní komissar napomíná řečníka.)

Kdyby český lid stál na základě

positivním a měl 108 poslanců, kteří by se nedali od nějakého vládního rady Penížka podplatit, myslíte, že by vláda mohla existovat? Tam by takoví ministři ani dýchat nemohli. Ale protože zájem vlády jest, udělat rozruch v českém lidu, jednoho proti druhému poštvati, proto jsme my slabí.

Úlohou dobrého venkova jest, přijde-li takový soc.-demokratický agent k našemu sedláku, uši zavřít a říci mu, dřív než hubu otevře: „**Chlape, ať mluvíš, co chceš, já vím už napřed, že lžeš.**“

Ale jedna věc je pro nás smutná a ta jest, **že venkov nestojí v jednom táboru**, že se strany pozitivní tam hádají. Učinil se rozbroj mezi katolickými a pokrokovými zemědělci. Já nejsem žádný vybarvený klerikál, já stojím na podstatě křesťanské víry, která hájí práva každé víry, každé vrstvy, každého člověka, a jako takový člověk ne-stranný jsem stál mezi nimi uprostřed. Ale když jsem viděl, co ti páni dělají na říšské radě, řekl jsem: „Agrární tábor nemůže býti můj tábor, protože to není tábor lidu, **ale vládních agentů.**“

Když poslanec Prášek projevil ve „Venkovu“, že venkované stojí nejblíže Masarykovi, té doby já s nimi nemohu nic mít společného. *Politika* venkova, to je obrovské tělo a to tělo musí býti zdravé, nemůže

míti dvě hlavy, šest noh. A když **strana agrární sama přijde a chce mítí pokrokové ruce a zpátečnické nohy**, to je všecko konfuse, to není žádný politický program, to je prospěchářství osobní a nemůže vésti jinam než k záhubě.

Když agrárníci poslali realistu Drtinu do školského výboru, spáchali zradu na českém dítěti, a ta se musí mstítí a já mohu říci, že kam přijdu na venkov, řeknu vždy: to je zrada na českém dítěti a na českém občanu.

Já končím prosbou: nedejte si frázemi o klerikalismu hlavu vykroutit. To je otázka vlády Říma, biskupů. Klerikalismus u nás neexistuje. My víme, že býti katolíkem, není u nás žádnou výhodou, ale neštěstí; žádný katolík se ničím nestane. Ukažte mi na člověka, který byl katolíkem, zda se něčím stal? Všecky židovské listy ho přepadnou a utrhnají mu na cti. I mně to udělali. **Dnes je to nejšpatnější kšeft, býti katolíkem, ale až to bude dobrý kšeft, uvidíte, jak pohrnou se všichni do Vašeho tábora.** Ten okamžik není daleko, a pak jest na Vás, abyste se drželi těch starých bojovníků a ne těch, kteří do toho vlezli, když to něco vynášelo.

My zvítězíme na celé čáře. Co mezi

demokraty a mezi námi, co nechce barvu přiznat, to spadne jako shnilé ovoce.

My musíme zvítězit, protože neděláme osobní politiku, ale zásadní. My máme jen spravedlnost, poctivost a lásku. Vzhůru proti našim nepřítelům, ať v černých kabátcích, modrých bluzách anebo v agrární kazajce! To jsou všichni zrádci našeho národa a proto jest také na Vás, abyste neopustili našeho praporu!

Vzhůru v boj na prospěch naší vlasti a našeho národa!“ (Výborně! Potlesk).

Po něm promluvil říšský poslanec V. *Myslivec*: „**O sociálních požadavcích strany katolického lidu v Čechách.**“

Týž pravil:

„Mým úkolem jest, abych stručně promluvil k Vám o soc. požadavcích strany katol. lidu. Můj pan předřečník (hr. Sternberk) nenáležel až dosud ke straně katol. lidu, šel svou cestou jako muž samostatný, jako muž pevné vůle a silného charakteru; a je to zvláštní, že to, co on k Vám mluvil a zejména to, co u Vás doznalo tak velikého souhlasu a potlesku, že právě to kryje se s požadavky, které hájí a hájit bude katol.-lidová strana.

Proč to uvádím? Abych dokázal, že jsou to požadavky zdravé, uskutečnitelné,

poněvadž dva směry, ačkoliv každý odjinud vyšel, protože to poctivě myslily, na té cestě zdravých zásad se sešly.

My jsme včera a s námi tisíce a milliony lidu českého, pokud neotročí ještě těm lidem, které po zásluze pan předřečník zkaceřoval, volali silným hlasem: „Sv. Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím!“ To je prosba, která se ozývá v národě českém již bezmála tisíc let; to je prosba, ve které jest uloženo kus české historie, to je prosba, která hlásá a svědčí o tom, že český národ musil bojovat o zachování své existence a musil bojovat tak těžce, že *až zraky k nebi obracel a volat musil: „Nedej zahynouti!“*

Tisíc let vede národ náš ten zápas — šťastný a nešťastný. Jsou krásné a světlé doby v historii našeho národa a na druhé straně doby smutné a doby ponížení. Je tomu jen 100 let, kdy národ český stál takřka jednou nohou v hrobě; a že my dnes tu stojíme jako národ ucelený, národ pevný, to nebylo před 100 lety tak jistou věcí. Jestě před 50 lety mnoho bylo těch, kteří pochybovali, že národ náš kdy v budoucnosti významný život mezi národy ostatními žíti bude.

Těžké jsme tedy, velectění, překonali doby, jsme na tom dnes líp, ale nemůžeme s jásotem říci, že jsme u cíle svého, že

máme zajištěnu svou národní existenci proti všem možným případům. My jsme nejzápadnější výspou Slovanstva! Až mi mráz po těle přejede, když vezmu do ruky mapu Evropy, na níž barvami znázorněno jest, kde bydlí lid té které národnosti, když vidím ten čtverec, jakoby zakousnutý do toho velkého moře německví, které se třech stran obklopuje ty země koruny svatováclavské!

To není žádná bajka, ale skutečnost, že už v Německu na ústavech některých předkládají se žákům mapy, na kterých ty země koruny svatováclavské jsou vyznačeny jako država německé říše. K tomu se pracuje dnes. Proto ani dnes nemůžeme zanechat toho hesla: „Nedej zahynouti . . .“, nýbrž musíme podle svých sil přičinit se o to, aby národ náš zíral bezpečně své budoucnosti vstříc.

A tu si vzpomínám na toho pro Maďary výtečného státníka Deáka, který jedenkrát ve sněmovně uherské upozornil na jedno nebezpečí, jež hrozí národu maďarskému, pravě: „Národové nezanikají jen ve vřavě bitevní na polích válečných, ale ještě jinou smrtí a to smrtí poznenáhlejší a tím nedůstojnější, hospodářskými úbytěmi, hospodářským umíráním.“

Zde jsme u bodu, kterého musíme sobě všimnouti, protože *hájení našeho ná-*

roda, zajištění jeho budoucnosti, hospodářské povznesení našeho lidu, jest jedním nejdůležitějším činitelem. Podívejte se, jak vypadá to hospodářské postavení našeho národa! Já jsem se narodil v území národnostně ohraničeném, pobyl jsem leta v uzavřeném německém území; tam jsem seznal to, co i Vám je známo, že český dělný lid, hospodářsky slabý, je nucen pracovat, základy blahobytu budovat cizím, těm cizím, kteří jsou pány průmyslu v naší vlasti. Kdo drží u nás průmysl? Buď je to žid nebo Němec nebo oboje dohromady, německý žid. Průmysl náš pro náš národ neskytá záruky žádné hospodářské existence. A řemeslo? Co jsou to řemeslníci?

Říkalo se, že řemeslo má zlaté dno, ale dnes to už dávno není pravda. Mělo zlaté dno, pokud řemeslníci měli právo na svoji práci a své výrobky, měli společenstva, kde si hájili čest svojí práce. Ale vždycky musí přijít nějaký čert! Vezme si na to nejkrásnější zástěrku — dneska tomu říkají volnost, tenkrát tomu říkali svoboda živnosti; zavedli ji a zničili existence samostatných řemeslníků a nadělali z nich tovární ná denníky.

Dříve, když chtěl kdo nějaké řemeslo provozovat, musil se řemeslu *vyučit*. Dnes přijde Bůh ví odkud nějaké *Händerle*,

otevře si krám, prodává boty, za čtvrt roku udělá bankrot, dá připsat obchod na Rebeku a jde to dále. Že konkuruje řemeslníkům, do toho mu nic není. Konkurence je státem chráněna a zaručována.

Poměry dělnictva ani živnostnictva nejsou růžové. A zemědělstvo? Zemědělstvo české je obrovskou převahou drobné. Z 568 tisíc českých zemědělců, jak bylo napočteno podle úřední statistiky, 400 tisíc jich nevlastní více půdy než 5 hektarů.

Nejen že je zemědělstvo drobné, ještě různí spekulanti půdu rozdrobují. Na té půdě vázne přes 200 tisíc millionů dluhů v království Českém, *následkem čehož náš zemědělec není na svém statku pánem, nýbrž robotníkem na svém, který se dře na berního a žida; když ke konci roku vše spočte, pak nula od nuly pojde.*

Tři základní pilíře našeho lidu prodělávají smutné poměry.

Nuže, jestli je jaký krásný a vznešený úkol národní, pak je to ten, *pracovat k hospodářskému povznesení středních vrstev, k záchraně dělnictva.*

Ten úkol obrala sobě strana katol.lidu: střední vrstvy zachovat před zánikem! Není to úkol snadný, poněvadž dnes statisíce jde jich v Rakousku za praporem, na němž je

napsáno, že stav zemědělský a živnostenský musí býti zmařen. Vždyť to, co musí býti každému soc. demokratu evangeliem, erfurtský program, stanoví, že *zachování zemědělského stavu jsou domněnky, jež se nedají provést*. Demokraté jsou tedy proti tomu.

Proto vydáno heslo Marxovo: „Třídní boj a třídní nenávisť“, to jest poštvat dělníka proti rolníku, řemeslníka proti rolníku a dělníku, *všecky rozeštvati a pak v kalných vodách lovit*. Vůdcové soc. dem. *Marx byl žid i Lassalle byl žid!*

To heslo mohl mezi lid vhoditi jen žid!

Řekněte mi, co je lepší říci: „Vy, kterým se vede špatně, perte se jako žebráci u chrámových dveří o vyžebraný haléř; vám, dělníci, všem se vede špatně a proto se perte a povede se vám dobře“, anebo co říká naše strana: „Rolníku, tobě se vede špatně, živnostníku a dělníku, tobě se vede špatně, podejte si ruce a jděte společně!“?

Ještě jednu věc! Socialisté vrhají mezi náš lid třídní boj a teď přicházejí ještě jiní socialisté, ti zelení, Prášek a křičí: „Organisujte venkov proti městům!“ Jel jsem loni o vánočních svátcích do Vodňan mluvit k lidu. Vlak byl plný a následovaly jiné

vlaký, všecký přeplněné! Lid z města jel na venkov ke svým přátelům. Což jsou ti lidé z města jiní lidé než z venkova?

Jsou synové, dcery a bratři toho venkovského lidu. A tu agrárníci chtějí štvát venkov proti městům? To znamená štvát otce proti synu, bratra proti bratru. Jako zamítáme třídní boj přinesený Marxem, tak ho musíme zamítnouti také u zelených socialistů.

Já bych řekl: Ani venkov proti městům, ale jako Svatopluk Čech:

Nejprv proti škůdců tlaku
všech se svorně vzepni šij,
v jednom hustém burném mraku
všech nás hněv a vzdor se slij!
V jeden příboj srazme plece,
zlomit pruty rabské klece!

A když v odpoutané síle
v náruč stisknem Svobodu!
potom pravá bude chvíle
přemýšlet a řešit, sníti,
kterak dál ku předu jíti
v řadě volných národů.

Jaké jsou to ty klece? Několikrát zde padlo slovo od předřečníka (hr. Sternberka): „Ti zlodějští karteláři, kteří okrádají náš lid.“ To jsou ty rabské klece, do kterých nás nastrkali kapitalisté a ty musíme rozbít!

My musíme jít a potírat loupežné rytíře naší doby!

Karel IV. zejména v tom se líbí našemu lidu, že stíhal loupežné rytíře. Oni seděli v lesích na svých hraděch a přepadali kupce a olupovali je. Dnes ti rytíři již nejsou takoví. *Byli by blázny, aby seděli v lesích, oni bydlí v nejlepších městech v nádherných palácích, kouří korunové doutníky, pijí šampaňské a v létě jedou do mořských lázní; a naše vláda je s nimi jedna ruka, je jejich povolným nástrojem!* Vás kdyby přišlo desetkrát tolik, co je Vás zde dnes, do Vídně, tak si Vás žádná ministerská Excellenc ani nevšimne, ale jich když přijde 300, pak ty Excellence tancují všechny jako čamrdy.

Proti těm je třeba pozvednouti svůj hlas, proti těm je třeba mobilisovati zákonodárné sbory. Toho Vám nepotřebuji ani říkat.

Blíží se zima a ta jest zlý host, obzvláště když je drahé uhlí. Za poslední dvě léta bylo třikrát zdraženo uhlí; to zdražení obnáší 52 hal. na metr. centu. Žádná instance se neozvala a nezakročila, aby toto zlodějství bylo zastaveno.

Demokraté v Praze svolali protestní schůzi, mluvili proti uhlobaronům (baronům proto, aby se mohlo bít do šlechty), ale ani slůvkem nezavadili o to, kdo ti uhlobaroni jsou. A já Vám to povím: I. společnost: Hallowitz, Peschek, Kraibach, Mo-

rawitz ; II. společnost: Herink, Klein ; III. společnost: Bloch, Karafiát, Moritz Weiss ; čtvrtá západočeská: Bloch, Grünbaum, Pflaum, Stegermayer a Bauer ; Ostravská: Wollmann, Fleischer ; Ostravsko-Karvínská: Guthmann, který křestního listu také nemá.

Uhelný prodej v Čechách mají dva židé: Peschek a Weinmann. Tito majitelé uhelných dolů dají těmhle sprostředkovatelům prodej uhlí, aby se obohatili. Peschek seděl dříve někde v kanceláři za 30 zl. a dnes je millionářem.

Zase tihle židé mají svoje židáta, a když uhlí projde už hodně těch maušlovaných rukou, pak se teprve roznáší po Praze v putynkách, a kde se na putynky prodává, tam už žid přestává. Stát až dosud proti nim ničeho nepodniknul, ba on *sám své doly dal v nájem židovským nájemcům.*

V Německu stát všechny možné kroky učinil, aby zakoupil důl Hibernii a mohl regulovat ceny výroby. Ale u nás všechno pracuje té židovině do rukou.

My dnes všude shledáváme úžasné zdražení mineralií. A kdo to dělá? To jsou kartely. Kartel je organisace jako jiná. Kartel v zásadě by byl věcí oprávněnou. Když mají dělníci své spolky, nikdo by proti tomu ničeho neměl, kdyby i průmysl se obhájil proti špinavé konkurenci. Ale *když*

*se průmyslové kartely stávají lupičskými bandami, které vyssávají milliony z kapes poplatnictva, je povinností státu, aby proti tomu zakročil. A co je nám do toho, řeknete, že průmysl zdražil železo? Tohle! Do posledních delegací přišel ministr vojenství a řekl: „My stavíme jednu divisi válečných lodí a tu musíme o 12 millionů zaplatit více pro zvýšení cen železa.“ A kdo to zaplatí? Poplatníci ze svých kapes. A za to povýšili toho karteláře na barona. *Dříve zloděje věšeli a dnes je povyšují.**

Býti akcionářem se vyplatí! Železářský kartel pražské společnosti byl založen roku 1881. Tenkrát platili na jednu akcii 3⁰/₀ dividendy. Ale jakmile se kartel utvořil, obnášela dividenda hned 6⁰/₀, pak 10⁰/₀, 16⁰/₀, r. 1898 30⁰/₀, roku 1896 36¹/₂⁰/₀ čistého zisku na jednu akcii. Když někdo bere u nás vyšší, než určitou míru úrokovou, řeknou: „Pojď, ptáčku, do lapáčku!“ *A když někdo bere větší percenta z akcie, může jeti do mořských lázní a peníze se za ním ještě pošlou.*

Ať stát zakročí proti velkým lichvářům! Ať takové zneužívání kartelů na úkor blaha veškerenstva jest po zásluze trestáno! Vždyť přece jest stát k tomu, aby nás chránil nejen před zloději, kteří chodí v noci, *ale před těmi, kteří se mezi námi procházejí*

za bílého dne! Tyhle pruty rabské klece je třeba zlomit. Jestliže dnes jsou socialistické listy plny výtek různým lichvářům, jestliže pořád se tam opakuje jméno Schwarzenberg, Lobkowicz, Černín, já také nejsem oprávněn hájit zájmy šlechty. Šlechty úkol jest, aby stála v čele křesťanského lidu, aby jako praví rytíři hájili slabé, jak to rytíři dělat mají. Hájit slabé, znamená, jít s utlačovaným křesťanským lidem. Katolické hnutí je hnutí lidové, chce pracovat pro lid poctivě a s radostí uvítá ve svém středu takové šlechtice, kteří dle svých tradic budou chtít hájiti slabé.

Proti jednomu je třeba protestovati. Již tu bylo řečeno, že jeden takový žid má více než všechna česká šlechta dohromady. Já říkám, že ty erby české šlechty jsou oprašivělé a mnoho erbů visí nade dveřmi zámků z milosti žida. Proti největším socialistům nebouří, ale proti malému se bouří. Marx byl žid, Lassalle byl žid, oni věděli, že židé špatnou taktikou musejí nabývat svého jmění. Věděli, že přijde čas, kdy se řekne: „Jak nabyt, tak pozbude.“ A proto, *aby se pojistili, proto jim Marx a Lassalle založili stranu.*

A neklamali se, že v nich naleznou ke všemu ochotné janičáry. Ve velkých městech jsou zloději chytrí, tam mají uni-

versitu na zlodějství a mají následující chytristiku: Udělají na ulici velký randál, vykřiknou, že hoří, a teď loví portmonky z kapes. Ti, kteří okrádají náš lid, ti to již poznávají, že se jim začíná lid dívat na prsty. A proto se musí způsobit nějaký poplach, aby se mohlo krást dál. Zavolá se Pelant, učenec jména světového. Ze IV. třídy gymnasia ho vyhodili, ale on ví více než všichni učenci dohromady. Pelant odhalil kámen mudrců, že naučí lidi volně myslet. Až dosud musí se myslet, jak to kázaly nějaké zákony. (Logika.) Tak to řekl, a v celém českém národě začal rozruch: „Volná Myšlenka bude slavit v národě vítězství.“ Městské rady, se zastupitelstvem král. Prahy v čele, tisíc korun daly dobrodruhům z celého světa, aby se pořádně pobavili.

Když přišli vídeňští Čechové a prosili Prahu, aby jim darovala nějaký obnos, aby si opatřili české bohoslužby, když přišli ty české služky a učedníci prosit, **královská Praha dala jim královský dar: dala jim deset korun!** *A přišli dobrodruzi, kteří by zasloužili, jak překročí hranice, aby je úřady poslaly „šupem“ domů, a těm dala Praha 1000 korun!* Celý ten randál s Volnou Myšlenkou je způsoben proto, aby mezi lid křesťanský byl uveden zmatek a až bude zmatek, aby

ty šmejdy židovské mohly pokračovati dál. Proto mezi volnými mysliteli *bylo 60% těch, kteří nemají žádného křestního listu.*

Proto je úkolem strany křesťanské, pracovat pro hospodářské povznesení středních stavů, ukázati státu, že jest úkolem státu, chrániti slabé proti silným. Hlavním cílem jest, aby katolická strana pracovala ze všech sil pro to, aby našemu lidu dostalo se starobního pojištění. Nemožného nežádáme nic. My jen žádáme, aby, když stát řekl jednou *a*, řekl také *b*. Když se postaral o starobní pojištění jedněm, ať se postará o ně také druhým. My máme dnes dvakrát tolik důstojníků v pensí, než v armádě jest ve službě. Ministr financí má ve svém rozpočtu položku 79 millionů korun na pense státním úředníkům a zřízcům.

Až Masarykovi bude 65 let a tu vědu bude tak pěstovat jako dosud a ještě několik akademiků zblázní, půjde do pense a dostane 4000 zl. Ministr dostane také pensí. Taková excellence, takový professor na stará kolena mohl si něco zabezpečit. Má 4000 zl. ročně, z ministerstva mu dali 1000 zl. přídavku, teď přednáší na universitních extensích, za každou přednášku má 50 K, je poslancem, má toho tedy, že i Dr. Herold musí jíti do ústranní a jeho místo zaujme Masaryk. Ti všichni mají starobní poji-

šťění. A *jaké* máte Vy? Čeho se Vám dostane, až sestaráte? Jestliže je dnes něco, nač millionové s touhou čekají, jest to, aby se stát postaral o starobní pojištění lidu. Když to dělá zámožným, ať to dělá také chudým! Není to nemožná věc. V Německu mají starobní pojištění už 15 let. Belgie, tak veliká jako království české, platí 15 mil. franků ročně na starobní pojištění lidu. Já se bojím, aby nepřišlo dříve ještě Turecko a nezavedlo ho dříve než Rakousko. O Rakousku stojí kdesi psáno: „Rakousko bude ve světě poslední.“ *A bude vždy, kdykoli se bude o něco pořádného jednati.*

Letní zasedání vídeňské sněmovny bylo chudé. Tři neděle tam čeští poslanci dělali trapisty — mlčeli: čekali, až bude zavedeno protokolování neněmeckých řečí. Ale jedna věc je přece potěšitelná. Dr. Lueger řekl: „Napřesrok se bude oslavovat 60leté jubileum panování císaře pána. Budou je oslavovat země, města, ať je oslaví také stát. Ať je oslaví tak, aby to odpovídalo všem stavům a národům. Navrhuji, ať se utvoří výbor a vezme si oslavu na starost. A tento výbor ať navrhne si tu sto millionů korun jako dar státu na pojištění středních stavů.“ Tenhle návrh byl šťastný. O starobním pojištění se mluvilo dlouho. Ministerstvo Křebrovo vypracovalo již tlustou knihu o starobním pojišťování.

Ale ta ležela někde zaprášená v minister-
ských kancelářích. Teď přišel Lueger a řekl:
„Sto millionů ať dá vláda!“

Ten návrh jest, opakuji, šťastný, protože
min. financí jako císařský úředník nesmí
říci ne. Když tu jednou bude sto millionů,
nesmějí se nechat ležet a vláda musí přijít
s vypracovanou předlohou. V tom spočívá
dvojitý šťastný význam návrhu Luegerova,
kterým otázka starobního pojištění se do-
stala na denní pořádek, z něhož se bohdá
víc už nedostane. Hlasovalo se o tom.
*Celá sněmovna hlasovala jako jeden muž,
jen jedni lidé odešli a to byli sociální
demokraté.*

Když bylo před volbami, slibů měli
plné fůry: že bude sklenice piva za 3 kr.,
paklík tabáku za 2 kr. a buřt za 1 kr. Ale
sliby se slibují a blázni se radují. Proto
byli 24 soc. demokrati zvoleni. Se lží
projde člověk celý svět, ale nazpátek ne-
smí. Tak i ti socialisti zvoleni byli, ale po-
moz Pán Bůh, až ti chlapi přijdou ukázat
se svým voličům. Já myslím, že jim v ně-
kterých okresech nestačí dvěře.

Tedy, velectění, pamatujte si to, že
soc. demokraté odešli ze sněmovny, když
se hlasovalo o tom, má-li náš lid dostat na
stará kolena zaopatření. A to bylo nejenom
u nás, *ale i v Německu, kde už je 15 let*

starobní pojištění zavedeno, hlasovali soc. demokraté proti tomu. Ve Francii mají socialisté dva své ministry a dodnes nemá tam dělník starobního pojištění. Kradli tam jmění klášterů, povídali: tisíc millionů má mrtvá ruka, ty si musíme vzít. Skonfiskovali církevní jmění, milosrdnou sestru vyhnali od lůžka nemocného, svatyně znečistili, do svatostánku jednoho francouzského chrámu zavřeli i — psa! Tohle dělalo se za socialisticko-radikální vlády ve Francii.

Před dvěma roky zahynulo ve francouzských dolech Courièrských 1300 lidí, protože tam neměli bezpečnostních opatření. Co pak dělal socialistický ministr Viviani? Shasínal světla na nebi a na dolů neviděl. A to proto, že hlavním akcionářem dolů byl *Rothschild!* Takové darebáctví! Třináct set lidí se obětuje, jako by to byla hrstka švestek, a francouzský dělník čeká dodnes na starobní pojišťování.

Ne ten, kdo lidu slibuje hory doly, to poctivě myslí. Na demokratech vidíme, že je to strana demokratická, která dovede vyličit lidu bídu v barvách nejkřiklavějších, a když má pomoci, pak složí ruce v klín. My víme, že máme bídu a proto nečekáme, kdo by nám to *řekl*, ale *kdo by nám pomohl.*

Malé slovo. Já jsem chtěl říci, že sta-

robní pojišťování lidu v Rakousku bylo jednou uvedeno do proudu a že to nebyl žádný žid, ani liberál, ani Masaryk. Sternberk ho pořádně vypral v „Lidových Listech“. Ale jednu věc připomenu. Ten chlapík (Masaryk) povídal v říšské radě: „Lueger dal návrh, aby bylo pojištění zavedeno. Ale to nic není. Už to vláda slíbila, bylo to v trůnní řeči.“ A ve čtvrtině své řeči povídá: „Že to vláda řekla, to nic není, to musíme udělat my sami.“

Chudák Karel IV. asi obrací se v hrobě, jaký demagog, nevěrecký filosof na naší universitě může otravovat vědu. Měli jsme jedenkrát na universitě nejlepšího profesora, znalce východních jazyků, Rohlinga, a ten člověk napsal o židech spis a nepodkuřoval jim. A tu přišel místodržitel baron Kraus a řekl: „Pane professore Rohlingu, buď přestanete ve vydávání těchto spisů nebo pojedete z university!“ To se stalo, když se dotknul ne cti, ale vědecky dokazoval, že talmud obsahuje nauky, které ohrožují křesťanskou společnost, a měl proto doklady.

Universitní profesor Masaryk řekl loni tato slova: „Za dnešní situace je pro náhradu vychování jen jedna možnost a ta jest, aby náboženství přišlo ze škol pryč. Neschovávám se za heslo klerikalismus (Prášek a Zázvorka se ještě schovávají), to, oč

běží, je katolicismus. Proto ze všech sil se musíme starat o to, aby náboženství přišlo ze školy.“

To je výrok císařského královského rakouského universitního profesora! My máme zákon školský a jeho jeden paragraf zní, že výchova má být mravně-náboženská; každý pan učitel musí přísahat, že bude mládež příkladem i slovem mravně-nábožensky vychovávat. A dnes přijde císař. král. profesor a volá: „Pryč s náboženstvím!“ Kdyby Rakousko nebylo holubníkem, kde si každý dělá, co chce, byl by už Masaryk dávno v pensí. Ale protože my jsme dosud mlčeli, tak s námi orali. Dělali to tak, jako ona matka se svými dětmi; i nezvedeným dávala cukrlátka, aby nekřičely; těm hodným nic, ty prý jsou hodné, nač jim ještě strkat. Těm hladovým radikálům se házejí cukrlátka a pro ten poctivý křesťanský lid, který stát drží, který drží trůn, pro ten má naše vláda jen persekuci, pronásledování. Co dělá ministr spravedlnosti Klein? On nechal zastavit líčení, kde byla prokázána provina, přečin, a na druhé straně nechá pronásledovat katolické voliče a účastníky schůzí.

Všeho do času! Když v Rakousku opravdu žádný nemůže ničeho docílit, než když dělá kravál, pak musíme té vládě dokázat,

že ho umíme dělat také. A proto lokte ke předu, a když tam bude moc česneku, nos vzhůru a budeme si razit cestu. Takové zástupy (ukazuje na obecnstvo) se nemusí báti demokratů.

Konec vývodů. Katolická lidová strana bude pracovat na povznesení hospodářského postavení našeho lidu. Bude pomáhat těm, kteří budou chtít vyplénit loupežné rytířstvo naší doby, židovské a pohanské kartelářstvo. Budeme pracovat, aby na stará kolena našemu lidu dostalo se pojištění a to budeme dělat, protože tak káže křesťanství a jeho kardinální ctnost, které se říká *spravedlnost*. Spravedlnost povyšuje národy a hřích je činí bídné. Spravedlnost povyšuje strany a proto strany, které pyšně tady stály a po náboženství plivaly, se rozpadly. Platí o nich slova Písma: „Viděl jsem hříšníka vyvýšeného jako cedry libanonské a šel jsem zpátky, nebylo ho tam více.“

Tomu boji, boji čestnému, při kterém nám bude nebe žehnat a požehnání provázet, tomu boji „Zdař Bůh!“

Třetím řečníkem byl říš. poslanec Milo Záruha, který „**O organizaci katolického rolnictva**“ pojednal následovně:

„Když mne svolavatelé sjezdu pozvali, abych mluvil o otázce rolnické, napadlo mi, co čtu na rtech mnohého z Vás: „Jak pak

vy, faráři, chcete mluvit o organisaci našeho rolnictva?“ Chci-li býti upřímný, pak pravím, že mám nejen právo o předmětu tom mluvit, ale že je to i moje svatá povinnost. A to právo reklamuji i pro každého venkovského katolického kněze, který Vám láme chléb života, který obdělává s Vámi půdu, a reklamuji je také pro sebe.

A proč se domnívám a pokládám si za právo, že každý venkovský farář může mluvit o této otázce? Jsou to dva důvody, které mi dovolují a které mne opravňují, abych k Vám mluvil: Počítám se za syna téže půdy, která Vás zrodila a přiznávám se k téže víře, k níž se i Vy hlásíte.

Malou historickou reminiscenci! Bylo to roku 1825, kdy na Malé Straně, kde se všecko germanisovalo, kde bylo všecko „dajč“ a „nix bémiš“, sešli se vynikající čeští mužové, Palacký, Šternberk, aby porokovali, jak by mohl český národ opět býti povznesen, aby mohl soutěžit s ostatními národnostmi. Byl to tenkrát Palacký, který řekl: „Kdybych byl třeba cikánského rodu a posledním jeho potomkem, přece bych si za povinnost pokládal, přičiníti se, aby po něm čestná památka zůstala.“

Čí je to zásluha, že národ český byl zachován, že dnes opět žije a roste? To je zásluha Vás, vážené shromáždění, českého

zemědělce, maloživnostníka a dělníka. Již ta vděčnost, že Vy jste nám zachovali ideály nejvyšší, nás katolické kněze váže k tomu, abychom, když vidíme, jak rolník, podpora oltáře a trůnu, se kácí, se vynasnažili, aby byl podepřen, aby nepadl za obět proletariátu.

Je to ještě něco jiného, co nás nutí, pro rolníka pracovat. Vy znáte z Písma svatého parabolou o milosrdném Samaritánu. Podél poutníka lupiči zraněného šel židovský kněz, ale nevšimnuv si ho, kráčel dál; pak jej minul opět bez povšimnutí i levita; pak přišel příslušník povržené sekty, Samaritán, omyl rány zraněného, naložil jej na hovado a opatřil jej. Tímhle opovrženým Samaritánem jest český katolický kněz a farář. Jest právem nás kněží, starati se o otázky katolického lidu.

Když přijížděl jsem do Č. Budějovic, při spatření těch četných továrních komínů vzpomněl jsem si, že v dílnách továren pracují čeští dělníci, kteří za chléb musejí dáti nejen svou sílu a svou práci, ale i svou krev — své dítky. Srdce mne zbolelo a musím přiznat, že jsem rád, že u našeho zemědělce to ještě tak daleko nedošlo. Průmysl jest z největší části v rukou našich nepřátel, kdežto venkov jest v rukou našich.

Jest-li kde česká národnost pevně za-

kořeněna a upevněna, jest to na našem českém venkově. Proto musíme k posílení našeho rolnictva z plné síly pracovati.

Půda jest naší národohospodářskou podstatí. *Ubývání půdy z rukou českých by znamenalo naši národní smrt. Musíme se tím více starati, aby největší část české půdy byla v českých rukou.*

Máme odstrašující příklad na Irsku, kde národ irský byl násilím zbaven půdy, aby byl zničen. Půda byla vším irským vlastencům, jí byla jim zachována národnost i víra. Jen O' Connellovi mají co děkovati, že jiným způsobem byla Irům zachována jejich národnost.

Poláků v Německu nikdy nebylo možno zdolati, protože sedláci a domkáři drželi v rukou svých vlast, to jest svou půdu. Ani za nabízené celé bohatství se sedláci polští půdy nevzdali a s ní zachovali svou národnost.

Cím více země bude v našich rukou, tím silnější bude náš národ. A proto zcela právem praví náš básník:

„Mé rodné půdy každý hon
mi patří, zem jak z dubu,
a držím se jí jako on
vzdor psotám, času zubu.“

Chceme-li zachovat svou národnost, svou víru, musíme se pevně držet své půdy

a starati se o její zvelebení. Půda jest naši národní podstatí.

Vidíme však, že hospodáři na venku, ať velkému nebo malému, špatně se vede. Na českém venkově proděláváme hospodářskou krizi. Mohl bych tu venkovskou krizi ukázati v číslech, mohl bych ukázati, že venkov prodělává nemoc, která musí býti vyléčena.

Měl bych mluviti o tom, že má býti dědická posloupnost napravena, o nezadlužitelnosti půdy, o refakcích, o vykořisťujícím překupnictví; nebo že jest třeba v zájmu našeho rolnictva opravití berní soustavu rakouskou atd. Ale nebudu Vás zdržovati obšírnými výklady. Mým úkolem jest, naznačiti cesty, kterými bychom se měli bráti.

V tom postavení, jako jsme dnes my, byli jiní národové také. Byli v něm i *Dánové*. Co dělali? Oni nezaložili rukou v klín, ale vstali, přiložili ruce k dílu a pracovali s nejlepším zdarem a byli při tom vroucně zbožní. Pracovali s požehnáním božím. A Dánové jsou dnes v oboru polního hospodářství nejpokročilejším národem. Dánové si pomáhali sami. *My si musíme také pomáhati.*

Příčiny naší hospodářské krise jsou založeny v poměrech veřejnoprávních, státních i soukromých. Na českém venkově se

jinak žije, ale v tom ta bída neleží; ta leží v příčinách hlubokých, v našem státním zákonodárství rolnickém. Naší povinností jest, chceme-li odstraniti hospodářskou krizi, domáhati se, aby nám pomohl stát. Jak nám až dosud stát pomáhal? Když padaly kroupy, hned litaly telegramy. Poslanci činí, seč jsou. My poslanci prohlédneme škodu, uděláme návrhy, prosíme o pomoc, uděláme nouzové návrhy, a rolník čeká, že mu bude pomozeno. Ale státní pomoc nestojí ani za šňupku tabáku. My jsme prodělali nouzovou akci před 2 roky; bylo povoleno 2 milliony korun a u Mělníka mi jeden rolník řekl: „Pane, my jsme dostali na vagon futru státní pomoc — *tři koruny*. Za to si má stará nekoupí ani spodničky, to si ti páni mohli také nechat.“

Státní pomoc záleží ve spravedlivém upravení zákonodárství, pokud se týče zemědělských poměrů. Musíme chtít býti hospodářsky silní. Musíme se snažiti, aby zákony v parlamentě nebyly dělány na prospěch mocných a bohatých, ale na prospěch těch, kdož jsou potřební.

Ještě jedna jest naše pomoc, a to jest **svépomoc**. To, co dělali Dánové! *Zakládali hospodářská družstva, mlékařská družstva, spolky, věnovali péči dorostu, selské mládeži, která se učila z chyb otců*

správně hospodařiti. A na základě toho uvědomění a vzdělání, svépomocné práce hospodářské, dánský lid tu stojí dnes mezi národy na místě prvním. My se musíme učit sami sobě pomáhati. Musíme se učit nečekati na někoho, až nám přijde pomáhat. Tedy *státní pomoc* a vedle té *svěpomoc*!

Českým ženám dávají naši mužové peníze, a s těmi Vy, české ženy, jděte nakupovat jen k našim přátelům. Dbejme hesla „Svůj k svému!“ To je také jedna naše svěpomoc. Při schůzi se mluví: „Nepečte vdolků z uher-ské mouky, ať ten náš domácí výrobek má tu cenu, jakou zasluhuje.“ Žena to řečníkovi slíbí, ale zatím už jí má 30 kilo doma koupeno.

Vedle státní pomoci a svěpomoci jest třeba také pomoci boží. Všechno své konání opírejme o požehnání boží. Kdo žehnal svojí modlitbou práci, poznal, že ta práce jest úspěšná. Jest třeba se organisovati na základě státní pomoci, svěpomoci, boží pomoci.

Ze svého středu nevylučujeme žádného. My do svých řad voláme i každého posledního chalupníka a domkáře, voláme mezi sebe také českou šlechtu, ale ne aby nám poroučela, nás komandovala, ale aby mezi námi pracovala. Česká šlechta se bojí všeobecného hlasovacího práva. Nemusí se ho

báti, jen když bude chtít mezi námi pracovati. Ta strana najde mezi námi útulek. Takový šlechtic, který s námi cítí, takový si mandát také vyhraje, třeba jezdil ve volební kampani někde po Africe; ale takového šlechtice, který přijde mezi nás, jen když jsou koroptve a bažanti, na střelení, takového nechceme.

My vás všechny voláme k práci. Ne- chceme třídního boje, ale spravedlnost, lásku a pokoj pro všechny stavy, které tvoří národ.

O nás se říká, že jsme šlechtická a kněžská strana, a já jsem řekl, že budu první, který složím mandát, když se najde vhodný sedlák se selskou kamizolou.

Venkov nám dává silný, zdravý národ. *Matky ať se starají, aby lásku k stavu zanesly také do srdcí svých synů a hlavně do srdcí svých dcer.* Na našem venkově panuje mylný náhled; každá venkovská holka, jak má 2 tisíce zlatých, již jí práce nevoní, nechce zůstat doma, chce mít „pána“, třeba ten pán „psal“ někde na dráze šifry na bedny a balíky. Práce venkovská, která z Vás učinila lidi šťastné, ta je učiní i z Vašich dcer.

Tedy: Naším úkolem je organisovati se na základě státní pomoci, svépomoci, boží

pomoci politicky v české straně katolického lidu a hospodářsky.

My nerozbijíme národa, ale my ve Vás všech vidíme jen český lid. Cítíte-li se jedině údy českého národa, ať jste stavu a povolání jakéhokoliv, k posílení našemu politickému i hospodářskému pracujte v našich spolcích, v selských sdruženích, v místních organisacích.

Spojme ruce, slučme srdce, a jistě zvítězíme. Svoji síly nepodceňujme, ale též nepřeceňujme, a tomu spojení českého venkova „Na zdar!“ (Potlesk.)

Čtvrtý řečník posl. dr. *Stojan*, který až z Moravy na sjezd přichvátal, uvítán byl bouří potlesku. Promluvil o „**Otázce živnostenské**“ takto:

„Velectěné shromáždění!

Přicházím z Moravy, která v dobách smutných i v dobách radostných vždy po boku Čechům stála. Přicházím ze země, o níž zpíváme: „Kde Mojmír panoval a Slávy spravoval, kde první Slované stali se křesťané.“ Přicházím od Velehradu, hlavního to působiště našich sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje a vyřizuji pozdrav. Když jsem se kdysi ptal bodrého venkovana, jak to učiniti a vyříditi mám, radil mně: „I řekněte: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ (Hlučné

„Na věky! Amen!) Toť bude ten nejlepší pozdrav.“

Blahopřeji Vám k tak vzácnému osvědčení sv. víry. Ve vzácné písni slovácké: „Kdo za pravdu hoří —“, opakuje se refrain: „Tomu ať má píseň slávu zazvoní.“ I Vy za pravdu hoříte a pro ni oběti přinášíte, nuže, ať i píseň má Vám slávu zazvoní.

Snad by se mohl někdo pozastaviti nad pořádkem, v jakém na tomto sjezdě se projednávají mají otázky různých stavů se týkající, že o otázce živnostenské naposledy se jednati má. Není v tom příchuti nějaké nevážnosti stavu živnostenského. Patříme k těm, kteří uznávají, že musí rozmanité stavy býti, vždyť jinak by společnost lidská ani obstáti nemohla, a že stav bez stavu býti nemůže a že každý stav vzácný. V každém stavu že možno mnoho dobrého působiti a plniti svým způsobem: „Pracuj každý úsilovně na národa roli dědičné. Cesty mohou býti rozličné, jenom vůli mějme všichni rovnou.“

Jistý varhaník chlubně pronesl, že jest nejdůležitější osobou v kostele a pohrdlivě se vyslovil o měchošlapovi. Hrá se opět na varhany v kostele. Najednou přestane měchošlap natahovati a je veta po hraní,

I doloží vítězoslavně: „Kdo je důležitější? Což já nejsem ničím?“ (Veselost.)

Všechny stavy jsou potřebné a důležité. Vážíme si živnostnictva, vždyť byly doby, kdy udávalo dějinám směr. Mluvíme nyní o samých otázkách a nazýváme každou poněkud spletitou neb těžkou záležitost otázkou. A poněvadž takých záležitostí jest přemnoho, je tudíž také přemnoho otázek. Dle pořekadla: „Kdo se mnoho ptá, mnoho se dozví“, mnoho je různých odpovědí na různé otázky, mnoho se člověk dozví, ale jiná je, možno-li to také uskutečniti.

Jedná se o otázce živnostenské. Co se týká všeobecného zachování živnostenského stavu, tu hlavně dvojí náhled se pronáší. Jedni praví: „Řemeslu není pomoci — topí se a tak je potopme. Nač na záchranu jeho něco vynakládati! Velkovýroba je nadobro zničí.“

Druzí praví: „Je ovšem zle, zle se vede řemeslnictvu a živnostnictvu, než tonoucí se i stébla chytá.“

A tak chtějí pomáhati čím tím živnostnictvu a nechtějí, aby živnostnictvo samo sebe sprovodilo se světa.

K těmto posledním patříme i my. Jsme pro to, aby střední stavy zachráněny byly. (Výborně.) Nechceme míti jen boháče a chudáky, ale aby byly střední stavy na vyrov-

nání protiv. I vznášela se snaha naše k tomu na říšské radě, abychom splnili nejnutnější požadavky živnostníků. Ustanoven k těmž cíli, jakž povědomo, živnostenský výbor stálý čili permanentní.

Nepodařilo se vše, než snaha naše byla upřímná. Třeba uvážiti, že tu byly zastoupeny různé strany s různými zájmy.

Nynější živnostenský řád je výsledkem různých kompromisů, výslednicí různých a velkých bojů.

Není mým úkolem rozebíratí nový živnostenský řád, vždyť na to nestačí vyměřený mně čas.

Připomínám jen to nejhlavnější z něho.

Mirabeau praví: „Deset sloučených porazí 10.000 nesloučených.“ I vytknul se cíl a účel: sesílití živnostenský stav semknutím příslušníků téže živnosti a povznesením dovednosti celého stavu. Za tou příčinou prohloubena a upevněna závazná organisace ve společenstvech, rozšířena jejich pravomoc, dáno jim odvolávací právo s účinkem odkladným, rozšířeny úkoly jejich na poli hospodářském a dobročinném, poskytnuta jim příležitost péči míti o členy své. Zaveden průkaz způsobilosti, a zkouška učňovská čili tovaryšská je nezbytnou podmínkou pro dosažení průkazu způsobilosti.

Uzákoněna ustanovení, aby se průkaz způsobilosti nemohl obcházeti.

Umožněno, zřizovati odborná společenstva, jakož i zakládati společenstevní svazy, zejména okresní jednoty. Zaveden průkaz způsobilosti pro určité osoby při veřejných obchodních a komanditních společnostech a zabezpečena poněkud výchova dorostu. Poskytnuta aspoň částečná ochrana nepřízní poměrů stíhané živnosti: hostinské, výčepnické a kominické.

Upraveno živnostenské zprostředkování služeb a míst.

Živnost obchodní vázána na průkaz způsobilosti. Míru bráti dovoleno při živnosti obuvnické a oděvnické toliko potud, pokud jest toho třeba, by vybrati se mohlo vhodné zboží ze skladu.

Instruktoři, jejichžto zavedení se osvědčilo, přešli z půdy nařízení na „půdu zákona“. — Upravena ustanovení o valných hromadách společenstevních a pomocnických, aby zájem u dorostu vzbuzen byl pro řemeslo a jeho zvelebu, aby radost a zálibu měl na své organisaci.

Neuspokojuje nás úprava živnostenského řádu, než, co bylo na ten čas možného za daných poměrů, stalo se. Snad můžeme říci, že jsme urovnali silnici pro budoucí poutníky a poutnice.

Nyní dovolávati se musíme odborného pokračovacího řemeslného vyučování. Ovšem že musíme míti všeobecné pokračovací školy řemeslné, kdež učňové všemu, což je společné pro učně všech řemesel, se učí.

Vedle toho však musí býti dle největší možnosti odborné pokračovací školy řemeslné. (Souhlas!) Vždyť toho, že dosavadní pokračovací školství řemeslné při veškeré snaze nepřináší žádoucích výsledků, jedna z hlavních příčin jest, že se odborně nevyučuje. Zednický učeň, bych uvedl příklad, jen s nechutí chodí do pokračovací školy všeobecné, neboť tam málo slyší o svém řemesle a učí se mnohému, čehož nepotřebuje při řemesle svém. A podobně se to má s jinými věcmi, kdežto při odborném vyučování jinak by zájem oživil.

Ústavičně se poukazuje na dovednost při řemesle, že jen dovednost může toliko řemeslu pomoci i při velkovýrobě. Třeba tedy napomáhati k dovednosti. Že školou samo vše se nespraví, nelze upříti. Tu třeba řemeslné dílny. Škola a dílna řemeslná se musí doplňovati. (Výborně!) Jen takto vedený dorost v dílně se školou se uschopní pro řemeslo.

Že při školách těchto jedná se též o náklad a že tato otázka rozluštěna býti musí spravedlivě, samozřejmo.

Úprava nutná i co do času vyučování, aby přeloženo bylo vyučování z večera na odpoledne, jak už se o tom v Čechách společenstva byla usnesla. Stížnosti na dopolední vyučování se vedou hlavně z té příčiny, že nemohou učňové plnit povinnosti náboženských, a jsou všeobecné a oprávněné. I zde nutná náprava. (Souhlas. Tak jest!)

Nejnaléhavějším požadavkem veškerého živnostnictva bez rozdílu jest povinné pojišťování invalidní a starobní. (Výborně!)

Vláda před několika roky vydala předlohu o všeobecném pojišťování dělnictva. Rozvrhla dělnictvo na šest tříd dle mzdy, kterou vydělá. Zařadila do první třídy, kdož vydělají denně jen 80 haléřů a do šesté, kdož vydělají 6 K a nad to. Dle předlohy této má býti pojištěn dělník, když onemocní, když se stane k práci neschopným a když sestará. Že o úraz má býti postaráno a to na útraty jenom prácedárce v závodech s nebezpečenstvím spojených, podotýkám jen mimochodem.

Ovšem že se vše na tom otvírá a zavírá, kdo je práce neschopen. Kdo nevydělá ani třetinu toho co spoludělník, jest ku práci neschopen.

Toto ustanovení je předúležité. Zkušenost nás den jak den poučuje, jak nynější

ustanovení o schopnosti a neschopnosti ku práci, o níž jenom lékař rozhoduje, nespravedливо, jak a do jaké bídy uvrhuje bez toho už nešťastné.

Takého pojišťování si ovšem nepřejeme.

Na předloze o pojišťování se dosud pracuje.

Do předlohy pojati byli řemeslníci s dvěma tovaryši — jako v Německu. Že však v Německu dále nešli, nechtějí ani v Rakousku dále jíti. A tu má býti ještě ponecháno na vůli živnostníkům, chtějí-li či nechtějí-li se pojistiti.

Než, nyní stojí živnostníci na závazném čili nuceném pojišťování maloživnostnictva. Dobře se dí, že o mistra mnohdy hůře je postaráno než o tovaryše. Mluví se o výměně, že na ni mistr má nároky. I tu je dvojitý náhled. Jedni praví: „Zrušte výměnu a nahraďte ji něčím, vždyť se vám do duše zprotiviti musí, uvážíte-li spory o ni a jak se mnohdy nakládá s výměnkáři.“ Druzí zase praví: „Nepřerežujte poslední nitky, která váže rodiče s dětmi a děti s rodiči a zachovejte výměnu nebo ji upravte.“ Snadno se to řekne, ale jak to provést? I mám za to, že pojišťováním dobře bude o výměnu postaráno.

Vláda ovšem chce jen podmíněčné nu-

cené pojišťování živnostnictva. Chce navrhnouti, aby bylo jen tenkrát nucené a závazné, když se společenstvo na něm usnese. S takým ustanovením nemůžeme se uspokojiti.

Jen mimochodem podotýkám, že pro pojišťování je mnoho návrhů různých, vždyť, když se jednalo o pojišťování v parlamentě francouzském, předloženo 5000 návrhů.

Mluví se o všeobecném lidovém pojišťování, na kteréž by všichni platili a jen ti ho užívali, kdož toho potřebni jsou. Pojišťováním dodá se živnostnictvu zdatnosti. Když řemeslník bude míti zajištěnu budoucnost, když nebude míti strach, kam na stará kolena hlavu položí, pak rád i v pozdějším věku odhodlá se k různým podnikům, což bude na rozkvět živnostnictva. (Souhlas.) Přejeme živnostnictvu tohoto pojišťování; kdo půl století pracoval, zasluhuje, aby bezstarostně prožil poslední dny svého života.

Mnozí spisovatelé mívají ve zvyku, že na konci knížky své čtenáře ledabyly nepropustí, že chtějí, aby aspoň něco čtenář z toho uskutečnil, o čem psali. O živnostníky je třeba se starati poslancům zvoleným — v zákonodárných sborech. Zvolený poslanec je pro všechny, že jest a má býti, jak říkáme, „omnibusem“, „žebřinovým vozem“,

koho potká, toho svézti musí, je pro každého. (Veselost. Souhlas.)

Musí se živnostníci sami o sebe starati dle zásady svépomocné a dovolávati se ustavičně, čeho třeba na zvelebení řemesel. V Rakousku už to jinak nebylo, není a snad nebude, že kdo nekřičí, ničeho nedostane. Je to jak v mnohé rodině, kde je více dětí. Křičí-li dítě ustavičně, řekne otec mnohdy: „Prosím tě, stará, dej mu něco, ať dá pokoj.“ Dostane něco, kdežto tiší vyjdou po prázdnu.

Nemělo by tak býti. Když stát všechno na sebe stahuje a si osobí, když říká, že chce býti otcem a matkou všem, pak by měl i povinnosti otcovské a mateřské vykonávat a plniti ke všem. A že musí záleženo býti na udržování středních stavů, pilířů to, jež udržují státní budovu, musí mu býti záleženo i na živnostnictvu, jednom z nejhlavnějších pilířů. Ovšem že pomoc musí býti vydatná. Ne, dáti motor, ale pak zdražiti benzin, že nemožno motoru ani užívat.

A že stojíme na státoprávním stanovisku, třeba, aby i země povinností svým naproti živnostníkům zadost učinila. Ono se řekne: A nic vám nedají. Jen do toho! Slovácká píseň praví: „Oni pravja, že nám ju nedajú.“ — A my pravíme: „Budeme-li svorni, ba dajú a ještě pridajú.“ (Výborně.)

Než i Vy všichni, jak tu jste, můžete něco pro živnostnictvo učiniti. Vždyť já vím, že rádi se řídíte dle slova našeho Jablonského: „A tvé srdce perla všeho, podobej se sláviku, jenž tu tluče pro každého ve svém stinném hájíčku.“

To srdce otevřete i živnostníku. Jak mu vydatně pomůžete, když vše, co se Vám dodá, hned zaplatíte! (Výborně! Souhlas.) Ovšem, tu se předpokládá, že i Vám se zaplatí také vše hned. Byl jsem před časy na místě, kde se nikomu od ničeho a za nic neplatívalo po celý rok. Až o koledě na sv. Štěpána vše se vyrovnávalo. Bylo to pro všechny dobré. Kde to však není zavedeno, nesmírně se prospěje řemeslníku a živnostníku, když se mu ihned za vše zaplatí.

Započal jsem s Velehradem, se sv. Cyrilem a Methodem. Kdysi na Velehradě od Vás kněz — u nás říkáme panáček (od slova Cyrill, pán), jako že kněz má býti, když ne celým Cyrilem, tak aspoň Cyrillkem — panáčkem — mně pravil: „A pořád jenom o sv. Cyrillu a Methodu, také něco o sv. Václavu!“ Sv. Václav pečoval i o řemesla. Co dobrého, nazýváme svatováclavským. I končím prosbou, aby svatý Václav nedal zahynouti živnostníkům ni nyní, ni budoucím. (Výborně!)

A vrátím se na Moravu k řece Moravě.

Jezdily po ní plť (vory) jako to u Vás viděti. Jednou jel nováček na plti. Plť se začala rozplétati. I tu začal nováček bědovati a k Bohu volati. Starý plťář sám v hrozné úzkosti zvolal na něho: „Spusť sa Boha, chyť sa vrby.“ Nebyla to v ústech jeho rouhavá řeč. Neměl kdy říci: „Zanech bědování a chytni se vrby, která na blízku.“ Proto tak krátce řekl: „Spusť se Boha, chyť se vrby.“ (Veselost.) Pomalu vše uvedeno poněkud do pořádku a tu starý plťář volá znovu na nováčka: „Spusť se vrby, k Bohu se modli a ku břehu plavej!“ — Jsme i my, řekl bych, na plti. Vše se bortí, rozplítá. Uposlechněme rady plťářovy: „K Bohu se modleme a ku břehu plavejme!“ (Potlesk.)

Řeči všechněch přednášejících byly přerušovány častou *bouří souhlasu* a marně se občas namáhal hlouček holobrádků, vedený a stále podpichovaný dvěma *židy*. vnést do shromáždění odpor.

Na to dp. *Řepa* účastníky vybidl k *praktickému plnění* toho, co jim dnes bylo na srdce kladeno, a mimo to k účinné podpoře a odebírání katolicko-českého časopisu „*Hlas Lidu*“, ježto bez časopisu nedá se katol. organisace na českém jihu ani prováděti ani udržeti.

Říšský poslanec p. *Prokop* přečetl následující

/ resoluce:

K řeči říš. posl. V. Myslivce: „O sociálních požadavcích strany katolického lidu v Čechách“:

„Katolíci čeští, shromáždění na manifestačním sjezdu v Č. Budějovicích, vyslovují se pro provádění sociálních reforem, jmenovitě uskutečnění starobního a invalidního pojištění našeho lidu. Současně žádají své poslance, aby se v podzimním zasedání poslanecké sněmovny důrazně opřeli nesvědomitému vykořisťování lidu různými kartely a žádali proti těmto příslušná zákonitá opatření.“

K řeči říš. posl. P. M. Záruby: „O organisaci katolického rolnictva“:

„Zemědělský lid na českém jihu, cítě se součástí celého národa, prohlašuje na prvním sjezdu jihočeských katolíků v Č. Budějovicích, že za jediné správnou a zemědělcům českým prospěšnou uznává organisaci stavu zemědělského v rámci programu všeobecné organisace katol. lidu v Čechách a prohlašuje, že, stoje pevně na zásadách svého stavovského programu, pokládá ostatní stavy za stejné cenný a důležitý živel národa. V otázkách speciálně hospodářských a v přítomné době akutních žádá o rozšíření školství hospodářského v každém směru: Žádá neodkladné zřízení pojišťovny proti katastrofám živelním, dovolává se co největšího zmírnění služby vojenské, staví se proti nespra-

vedlivému vyrovnání rakousko-uherskému, důtklivě volá po spravedlivé reformě volebního řádu do sněmu království českého a žádá pro české zemědělství spravedlnost ve vládě i zákonech.“

K řeči říš. a zem. posl. Dr. C. Stojana :
„O živnostenské otázce“ :

„Katolický sjezd vyslovuje se pro dokonalou úpravu živnostenského řádu v autonomním smyslu dle požadavků od živnostnictva kladených. Žádá úpravu odborného pokračovacího vyučování řemeslného dle zásady: Škola doplňuj řemeslnou dílnu a dílna řemeslná doplňuj školu. Setrvá na závazném pojišťování maloživnostnictva a to invalidním i starobním.“

Všecky tři resoluce přijaty s bouřlivou pochvalou jednohlasně.

Bije právě 6 hodin, z věží hlasy zvonů zvou k modlitbě „Anděl Páně“, již celé předsednictvo a poslanci střídavě s lidem hlasitě se modlí.

Předseda p. *Svoboda* ukončil pak tábor, a prostorným náměstím zahlaholil velebný chorál: „*Sv. Václave, vévodo české země ...*“, který účastníci s nadšením v srdci zapěli. „*Nedej zahynouti nám ni budoucím*“ ! — znělo tak mohutně a dojemně a v srdce vlévala se důvěra, že lidu, jenž tak četně přišel sem dnes manifestovat pro drahé své statky, nebude usouzeno zahynouti.

Vzdálení účastníci pospíchají k vlakům; mnozí však ještě zůstávají na večerní koncert.



Koncert a pozdravy.

V prostorných místnostech „Besedy“ vše je přeplněno; slavnostní nálada zvyšována ještě výbornou hudbou spolku jihoč. vojínů a úředníků za osobního řízení pana kapelníka Vodrážky.

Nadšení dostoupilo vrchole, když po přečtení telegramů a pozdravných přípisů přednesena řada pozdravů, jež pronesli pp: hr. Šternberk, převor P. Al. Majer ze Lnář za politický spolek v Blatné, P. Mod. Voňavka za konferenci jihočeské katolické mládeže, Vestecký z Hradce Král. za „Všeodborové sdružení katol. dělnictva“, Leopold Havelka, redaktor „Spravedlnosti“ z Příbramě, posl. V. Myslivec, posl. Záruba, posl. Holanský (vyslovil politování, že nikdo z četných reprezentantů budějovických Čechů nepřišel katolíků uvítat), typograf J. Černý z Prahy za dvě pražské odbočky „Všeodborového sdružení katol. dělnictva“ a dp. Řepa za „Hlas Lidu“.

Na projev oddanosti došly ke sjezdu následující *telegramy*:

„*Svatý Otec* s radostí přijal city oddanosti projevené od účastníků jihočeského sjezdu katolického a uděluje všem i jednotlivcům své požehnání. Kardinál Merry del Val.“

„*Jeho císař. a král. Vysost nejjasnější p. arcivévoda František Ferdinand* vzkazuje Vašemu Blahorodí a shromážděným jihočeským katolíkům vřelé díky za patriotický projev.“

Jeho Eminence ndp. kardinál Skrbenský, kníže-arcibiskup pražský na projev, sjezdem zaslaný, odpověděl následovně:

„Nadšeným účastníkům sjezdu jihočeského lidu katolického děkuje co nejsrdečněji za vřelý projev oddanosti a vyprošuje spolu s tisíci poutníky u hrobu sv. Václava požehnání společné a svorné práci naší. Kardinál Skrbenský.“

Vůdce moravských katolíků dr. *Hruban* odpověděl na pozdrav telegraficky takto:

„Za milý pozdrav vřoucně děkuje a srdcem u Vás dlí Váš věrný dr. Hruban.“

Dále *pozdravné telegramy sjezdu* poslali P. T. pp.: Králové-Hradečtí: ředitel dr. Reyl a dr. Šulc, prof. a čestný kanovník v Hradci Král.; Ferdinand hrabě Chotek, Všeodborové sdružení křesťansk. dělnictva v Hradci Král., professor Drápalík na Král. Vinohradech, Jednota sv. Methoděje ve Vídni, vídeňští terciáři, dr. Mořic Hruban v Olo-

mouci, kanovník dr. Pospíšil v Brně, hr. Deym v St. Jičíně, kn. Zd. Lobkovic, předseda nepolitické organisace v král. českém, hrabě Vojtěch Josef Schönborn jménem svým a jménem Zemské rady (česká sekce zemského komitétu nepolitické organisace v král. českém), Katolická jednota v Domažlicích, dámský spolek „Vlast“ a děkan-
ský úřad v Klatovech, organisované křesť.
dělnictvo v Hořicích, Katolický spolek v Strmilově, Tomáš Solnička, první radní a Fr. Špička, farář-auditor v Nosislavi u Židlochovic na Moravě a organisace z Opořan.

Pozdravné přípisy poslali P. T.: Družstvo „Vlast“ v Praze, „Vlastimila“, spolek katolických paní a dívek pro Liboc a okolí, Křesť.-sociální spolek katol. mužů a jinochů pro Liboc a okolí, Lidový křesť.-sociální spolek v Kolíně, Jednota česk. katol. učitelstva a přátel křesť. výchovy v král. českém, J. J. Karel kníže Paar, baron Dlauhoveský, univ. prof. dr. Kordač v Praze, dr. Julius Nejedly, zemský advokát v Praze, slč. Jakubcová ve Vršovicích, L. Ludvík, okres. vikář domažlický se vzkazem, „že se to začíná mezi Chody hýbat“, a Jan Liška a Karel Cahák „za mnohé ve Vídni“, posl. Šamalík z Moravy a František Štěpánek z Lukavice.



Doslov.

Manifestace jihočeských katolíků byla důstojně provedena a skvěle se vydařila. *Sv. patronové čeští*, pod jejichž ochranou konali jsme sjezd, *vyprosili nám požehnání Božího pro něj*. Tíž sv. patronové vyprostež nám u trůnu Božího též, *aby sjezd přinesl hojné ovoce pro víru, vlast a národ, nedejte zahynouti nám ni budoucím, nedejte zahynouti víře, již Vy jste vyznávali, nedejte zahynouti národu, jehož řeč byla řečí Vaší*.

„*Dědictví otců — víru a vlast — zachovej nám, Pane!*“ modleme se, ale také *pracujme!* Nejblížeším cílem naším musí býti, abychom užili nadšení na našem sjezdu získaného ku *provedení katolické organizace v celé diecési*, což uskutečniti se může jen *zakládáním místních organizací v každé obci, a k rozšíření našeho časopisu „Hlasu Lidu“*. Ať není v naší milé diecési ani jediné vesničky, v níž by katolický lid nebyl spojen s pevnou místní organizací a v níž by dvakrát týdně nečekal dychtivě na „Hlasu Lidu“!

To je podmínka, za kterou věsti chceme lid jihočeský k novým vítězstvím!



Jihočeský lide katolický!

Netušený zdar našeho sjezdu ve dnech sv. Václavských milou nám ukládá povinnost, abychom Ti vzdali dík nejsrdečnější!

Děkujeme Ti za Tvoji ochotu; nedbal jsi obtíží cesty, nedbal jsi výdajů. Ty's pochopil, že každý boj žádá obětí — a to Ti ke cti.

Děkujeme Ti za Tvé nadšení pro statky nejdražší. Jásali jsme, vidouce ty řady nadšených bojovníků za práva vlasti a víry. Nadšení Tvé nalilo zase nadšení nám a bude nám mocnou pobídkou k další práci.

Děkujeme Ti za Tvé veřejné vystoupení! Tím podal jsi důkaz, že český katolík nedá se zatlačit do kouta, kdy se jedná o jeho vlastní věci, věci nejdůležitější, a dovede v pravý čas důstojně a rázně promluvit.

Neohroženě jsi vystoupil, jihočeský lide katolický, neohroženě postupuj dále! Nejsi bez vůdců! Poznal jsi je na sjezdu, své poslance, schopné a ochotné pracovati ke Tvému dobru! I jim všem platí náš dík!

Za nimi a s nimi v boj! Rány nepřatel nás nelekejte! Jizvám chrabrých bojovníků budiž čest!

Opětujícíce ještě jednou nejsrdečnější dík,
voláme: rádlo zasazeno, první brázdy na
českém jihu vyorány! Již rozséváme a pro-
síme: Bůh žehnej setbě naší!

V Č. Budějovicích, 8. října 1907.

Svolavatelé.

Obsah.



	Strana
Předmluva	3
Úvod	5
V předvečer sjezdu	8
Slavnostní průvod	11
Dva tábory lidu najednou	13
Řeč Dra Horského	15
Valná hromada „Dieces. sdružení katolických spolků z česko-budějovické diecese“	32
Konference jihočeské katolické mládeže	33
Odpolední tábor lidu	37
Řeč říš. poslance hr. Sternberka	39
Řeč říš. poslance V. Myslivce	52
Řeč říš. poslance P. M. Záruby	70
Řeč říš. poslance Dr. Stojana	78
Resoluce	90
Koncert a pozdravy	92
Doslov	95



SEZNAM VYOBRAZENÍ.

Říšský poslanec ThDr. Rudolf Horský, farář v Šárce.

Říšský poslanec V. Myslivec, redaktor „Meče“.

Říšský poslanec hrabě V. V. Sternberk.

Říšský a zemský poslanec ThDr. Cyrill Stojan,
farář v Dražovicích u N. Rousínova na Moravě.

Říšský poslanec Antonín Šachl, rolník a starosta
v Hůrkách.

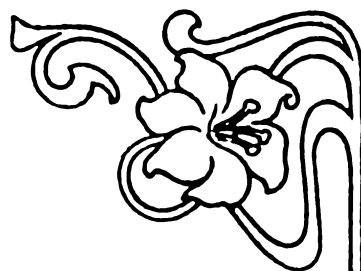
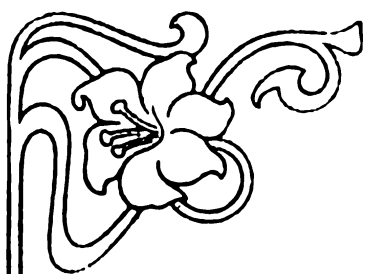
Říšský poslanec P. Milo Záruba, farář v Jiřicích.

Mše sv. na Mariánském náměstí.

I. část průvodu sjezdu katolíků v Č. Budějovicích.

II. část průvodu sjezdu katolíků v Č. Budějovicích.

Říšský poslanec hrabě V. V. Sternberk mluví na
Senovážném náměstí.



Bisk. knihtiskárna

v Č. Budějovicích,

Ceská ul. 16.

Česká ul. 16.

doporučuje se

ke zhotovení

všech druhů tiskopisů

v solidním provedení

a

levných cenách.





Říšský poslanec V. Myslivec, redaktor „Meče“.



Říšský poslanec hrabě V. V. Šternberk.

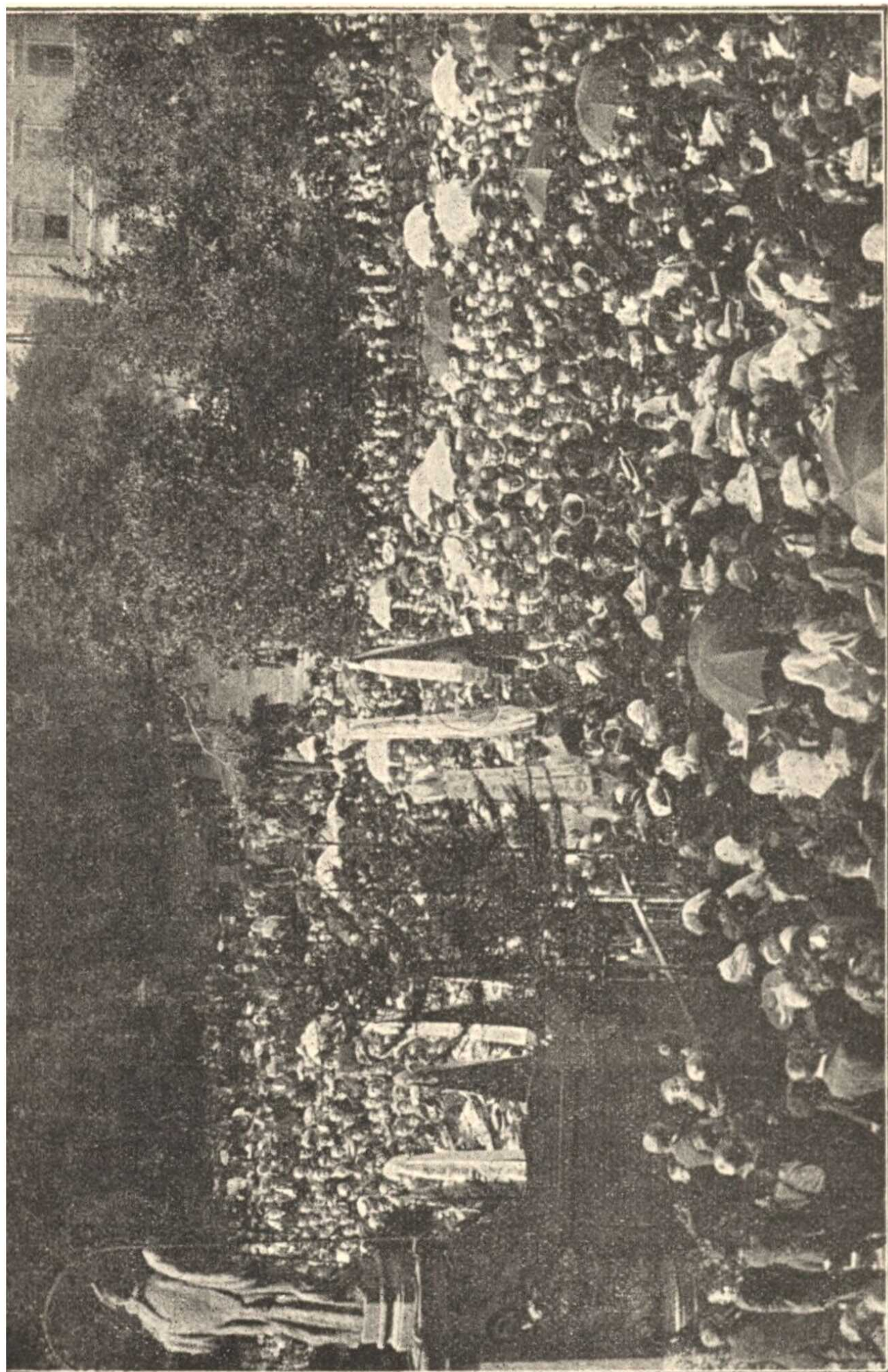


**Říšský a zemský poslanec ThDr. Cyrill Stojan,
farář v Dražovicích u N. Rousínova na Moravě.**

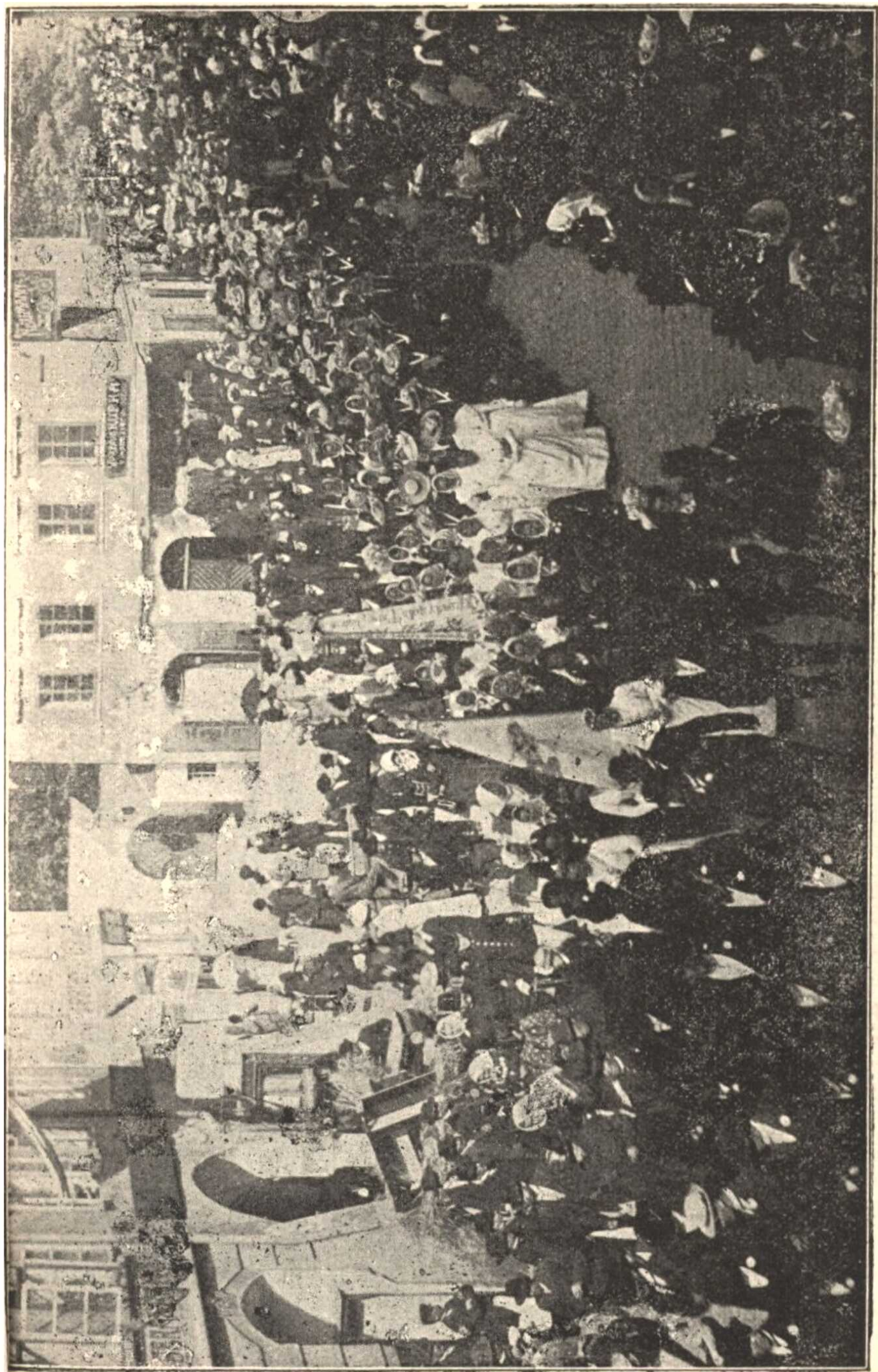


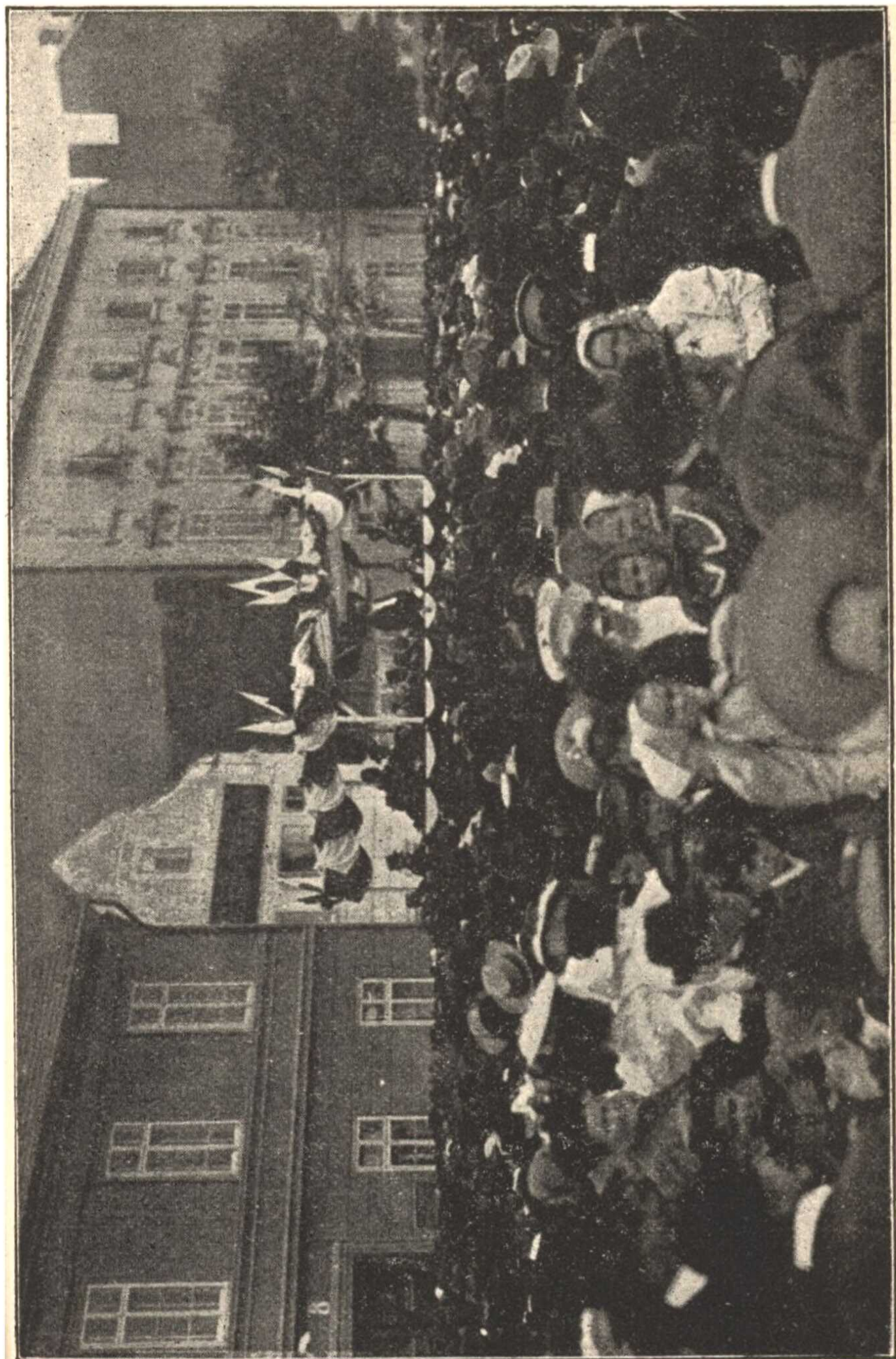


Říšský poslanec P. Milo Záruba, farář v Jiřicích.









**Podnikatelství betonových
staveb**

**Ferdinand
Vydra** Č. Budějovice,

roh Krausové a Otakarové ul.

Sochař. Štukatér.

Tovární výroba cemento-
vých dlaždic různých barev
a tvarů, cementové kanály,
žleby. :: Velký výběr mo-
derních náhrobků. :: Sochy
do salonů. :: Zahrad. sochy
cementové. :: Poprsí a pla-
kety českých výtečníků.
Výzdoba stropů a fačad.

Jan Č. Bárta

Čes. Budějovice
Rudolfovská silnice.

**Obchod koloniální
vino - mouka.**

Prodává ve velkém:

Sýr schwarzenberský,
Harrachův, pošumavský
a radlický. Ryby uzené,
marinované a rosolo-
vané. Bonbony šumící a
zákusky jemné k čaji a
k vínu (karton 140 kusů
za 2 K).

Vstředostojnému duchovenstvu I

Jan Staněk,

Praha I. Praha I.

Ul. Karoliny Světlé č. 19. n.,
roh Konviktské ulice,

vyuč. pasíř speciálně na kost. náčiní,

dovoluje si doporučiti svůj
hojně zásob. sklad ve vlastní
dílně ručně pracovaných ko-
stelních nádob a náčiní, vše
v přesném slohu církevním.
Staré předměty znovu opra-
vuje v původní intenci a jen
v ohni zlatí a stříbří. Na po-
žádání zasílám hotové práce
na ukázkou, rozpočty, nákresy
nebo ceníky franko. Za ve-
škeré výrobky a zlacení ru-
čím. Chudším kostelům úleva
v placení. Více uznání po ruce.
Žádné tlačené výrobky bez-
cenné. Vše posílám posvěcené.

**Košile bílé a tri-
kové, límce, man-
šety, kravaty, pun-
čochy, ponožky,
dětské oblečky**

**ve velkém výběru
a levných cenách**

doporučuje

Martin Dvořák

**Č. Budějovice,
Sternekova ul.**

Jedině ==

ODBORNĚ PRACOVANÉ FOTO-
:: GRAFIE LZE OBDRŽETI VE ::
:: FOTOGRAFICKÉM ZÁVODĚ ::

A. Wildta v Č. Budějovicích,

Lobkovické náměstí č. 6.

RENOMÉ RUČÍ ZA MODERNÍ
VKUSNÉ PROVEDENÍ. ===